24-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

1941
НОЯБРЬ
30
ВЫРСАРНИКУН
283 (5998) №

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

Чăваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔ
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

Чĕртаварсемпе материалсене перекетлĕн тыткаламалла

Вăрçă вăхăтĕнчи обстановкăра чĕртаварсемпе материалсене тирпейлĕн тыткалани, вĕсемпе пĕлсе усă курни оборона ĕçĕнче пысăк вырăн йышăнать.

Республикăри промышленность предприятийĕсем, социализмлă ăмăртăва хутшăнса, чĕртаварсене, топливăна, электроэнергине тата ытти материалсене перекетлĕн тыткалама обязательствăсем илнĕ. Çав обязательствăсене пурнăçлас тĕлĕшпе чылай предприятисем лайăх тĕслĕхсем кăтартаççĕ.

Шупашкарти индпошив артелĕ виççĕмĕш кварталта туса кăларнă продукцирен чĕртаварсемпе материалсене 19507 тенкĕлĕх ытла перекетленĕ. Вăл шутран чĕртаварсене 11758 тенкĕлĕх, топливăпа электроэнергине 744 тенкĕлĕх перекетленĕ.

Канашри вагонсем юсакан заводри ТЭЦ коллективĕ виççĕмĕш кварталта 584 тонна топливо перекетлесе хăварнă. Топливăна перекетлес ĕçре инженер Гаршина юлташ уйрăмах питĕ тăрăшса ĕçлет.

Çакнашкал лайăх тĕслĕхсем промышленность предприятийĕсенче сахал мар. Анчах чĕртаварсемпе материалсене перекетлĕн тыткалани мĕнле пысăк вырăн йышăнса тăнине шута илмен руководительсем те пур. Çавăн пек руководительсем хуçасăрлăхпа килĕшсе пурăнаççĕ.

Улатăрти паровозсем юсакан заводра хальхи вăхăтра калама çук хаклă тăракан паха çĕркăмрăкне пăхса усрас тата ăна тыткалас ĕçе япăх туса пыраççĕ. Кунта чугунçул тăрăх аякран турттарса килнĕ çĕркăмрăк штабелĕсене чугунçул подъезчĕпе таччăн вырнаçтарса лартнă. Çĕркăмрăкне тирпейлĕ купаламан пирки вăл сапаланса, япăхса выртать. Иртсе çӳрекен çынсем паха топливăна таптаса тăпрапа, юрпа арпаштарса янă. Завода чĕртавар, топливо тăратас енĕпе ĕçлекен начальник Тризна тата техник Теплов юлташсем çĕркăмрăкне тирпейлĕ тытса усраса, ăна перекетлĕн расходлас тĕлĕшпе хăйсен ответлăхне ăнланса илмеççĕ-ха. Халĕ отечественнăй вăрçăн хаяр кунĕсенче топливăна уйрăмах пысăк перекетлĕхпе тыткалама кирли çине çавнашкал ответсăрла пăхни государствăна мĕнле пысăк сиен кӳнине те шута илме пĕлмеççĕ. Завод руководителĕсем те, районри руководительсем те иртсе çӳренĕ чух çĕркăмрăкĕ çапла япăхса выртнине кураççĕ, анчах нимĕнле мера та йышăнмаççĕ. Айăплă çынсене тупса вĕсене ответ тыттарма шутламаççĕ.

Чĕртаварсемпе материалсене тыткалас ĕçе япăхтарни предприяти руководителĕсемпе тивĕçлĕ работниксем çав ĕç çине çителĕклĕ çаврăнса пăхманнинчен, вăл хăй тĕллĕн пулса пырасса шанса ларнинчен килет. Вырăнти Промышленность Халăх Комиссариатĕнче чĕртавара тата ытти материалсене перекетлес ыйтупа сахал интересленеççĕ. Çак ĕç пирĕн предприятисенче мĕнле пурнăçланса пыни çинчен наркомат уççăн пĕлсе тăмасть, материалсене перекетлес тĕлĕшпе предприятисене начар ертсе пырать. Çавнашкалах Госпланăн промышленность енĕпе ĕçлекен группи те хăйĕн ĕçĕнче чĕртаварсемпе материалсене перекетлес ыйтăва манса хăварнă.

Парти, комсомол тата профсоюз организацийĕсен фабрикăсенче, заводсенче чĕртаварсемпе материалсене перекетлес ĕçре йĕркелĕх туса хума пулăшмалла. Чĕртаварсемпе материалсене перекетлеме çĕнĕ майсем палăртас ĕçре инженерсемпе техниксен, стахановецсен, вăтă рабочисен кирлĕ таранах пуçарулăх кăтартмалла.

Сталин юлташ Октябрь уявĕ 24 çул тултарни çинчен тунă докладра Хĕрлĕ Çара валли ытларах та ытларах танксем, танксене хирĕç пемелли пăшалсемпе орудисем, самолетсем, минометсем, боеприпассем, хĕçпăшалсем тата ытти япаласем туса пама чĕнсе каларĕ. Çакна яланах асра тытса тăмалла. Предприятисенче ĕçе хуçасăрла туса пыни, чĕртаварсемпе материалсене йĕркесĕр салатни, станоксене япăхтарса вырттарни пулмалла мар. Чĕртаварпа материалсен кашни килограмĕ, кашни метрĕ пирĕн тăван çĕршыв оборонине тĕреклетет. Çавăнпа та хуçалăх руководителĕсен, партипе комсомол тата профсоюз организацийĕсен чĕртаварпа материалсен кашни килограмне усăллă çĕре ярассишĕн, браксене пĕтĕмпех пĕтерессишĕн çине тăрса кĕрешмелле.

ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII-мĕш конференцийĕнче ку тĕлĕшпе Маленков юлташ çапла каласа хăварчĕ:

«Топливăна ытлашши çунтарнинчен, чĕртавара усăсăр расходланинчен, хаклă материалсене ытлашши тăкакласа пĕтернинчен, электроэнергине перекетлемесĕр расходланинчен пирĕн предприятисем пысăк убыткăсем тӳсеççĕ. Хуçалăха çавăн пек тирпейсĕр тытса пыни халăх интересне хирĕçле ĕç пулса тăрать...

Задача çакăнта пулса тăрать: ĕçе хуçасăрла туса пырассине пĕтермелле, предприятин экономика тĕлĕшĕнчи ĕçне вĕренсе çитмелле, предприятин шалти ресурсĕсемпе пĕтĕмпех усă курмалла.

Туса кăларакан продукцин хăйне ларакан хакне тăтăшах чакарса пымалла, хуçалăх расчетне пур майсемпе те çирĕплетмелле, тирпейсĕрлĕхе татăкланах пĕтерсе хумалла».

Çак паха кăтартăва пирĕн халĕ, вăрçă вăхăтĕнче, уйрăмăнах тăрăшса пурнăçа кĕртсе пырас пулать.

СССР Финанс Халăх Комиссариатĕнче

ССР Союзĕн Правительстви йышăннă постановлени тăрăх, СССР Финанс Халăх Комиссариачĕ укçа-тенкĕпе япала лотерейине туса иртерет. Лотерейăран илекен пĕтĕм тупăш нимĕç захватчикĕсене хирĕç пыракан вăрçăпа çыхăнса тăракан ĕçсене тунă çĕре каять. Лотерейăн суммине 1 миллиард тенкĕлĕх тунă. Çак сумма чухлĕ 10-шар тенкĕлĕх лотерея билечĕсем кăлараççĕ. 1942 çулти мартăн 1-мĕшĕнчен кая юлмасăр, çак лотерея тăрăх выигрышсен тиражне туса иртерессĕ. Тиражра пĕтĕмпе 200 миллион тенкĕлĕх 1.500.000 выигрыш пулать, çав шутран 185.000.000 тенкĕлĕх 1.471.500 выигрыш укçа-тенкĕ выляса илмеллисем тата 15 миллион тенкĕлĕх 28.500 выигрыш япала выляса илмеллисем пулаççĕ.

Лотерейăра укçа выляса илмелли выигрышсем çакăн пеккисем пулаççĕ:

50.000 тенкĕлĕххисем — 10 выигрыш
25.000 тенкĕлĕххисем — 40 выигрыш
10.000 тенкĕлĕххисем — 200 выигрыш
5.000 тенкĕлĕххисем—1.750 выигрыш
1.000 тенкĕлĕххисем—12.000 выигрыш
500 тенкĕлĕххисем—37.500 выигрыш
100 тенкĕлĕххисем—1.420.000 выигрыш

Лотерейăра выляса илмелли япаласем çаксем пулаççĕ:

5.000-шер тенкĕ тăракан каракулевăй пальтосем	— 500 шт.
1.500-шер тенкĕ тăракан хура хăмăр тилĕ тата песец тирĕсем	— 500 шт.
1.000-шер тенкĕ тăракан коверсем	3.000 шт.
975-шер тенкĕ тăракан ылттăн сехетсем	1.000 шт.
800-шер тенкĕ тăракан кĕмĕл сехетсем	2.000 шт.
600-шер тенкĕ тăракан сукно тăрăхĕсем (арçынпа хĕрарăм костюмĕсем валли)	3.000 тăрăх.
300-шер тенкĕ тăракан сукно тăрăхĕсем (арçынпа хĕрарăм костюмĕсем валли)	6.000 тăрăх.
275 тенкĕ тăракан кĕсъери сехет («ДЗИС»)	1.000 шт.
225 тенкĕ тăракан арçын атă-пушмакĕсем	4.000 мăшăр.
225 тенкĕ тăракан хĕрарăм атă-пушмакĕсем	4.000 мăшăр.
200 тенкĕ тăракан кĕмĕл портсигарсем	500 шт.
200 тенкĕ тăракан письменнăй приборсем	500 шт.
120 тенкĕ тăракан пурçăн матери тăрăхĕсем (кĕпелĕх)	2.500 тăрăх.

Выигрышсене лотерея билечĕсем тăрăх перекет кассисем тӳлеççĕ, вĕсене тираж туса иртерсе выигрышсен таблицине хаçатра пичетлесе кăларнă хыççăн тӳлеççĕ. Выигрышсене илмешкĕн выляса илнĕ çыннăн лотерея билетне перекет кассине кайса парас пулать. Выляса илнĕ билетсене перекет кассисене 1943-мĕш çулти январĕн 1-мĕшчен пама юрать. Çав срок иртсен вара выигрышсене тӳлемеççĕ.

Выляса илмен билетсем ахалех юлаççĕ. Выляса илнĕ япаласене кам выляса илнĕ çавна перекет кассисен тата госкредитăн главнăй управленийĕ ярса парать. Лотерея билечĕсене кашни çын хăй ĕçлекен предприятире, учреждениre тата колхозра, çавăн пекех тата перекет кассисенче илме пултарать. Лотерея билечĕсене учреждениsенче, колхозсенче тата ытти организацисенче госкредита пулăшакан комиссисем салатаççĕ, вĕсем çав ĕçе тума хăйсен уполномоченнăйĕсене уйăрса хураççĕ. Уполномоченнăйсем лотерея билечĕсене илес текен çынсен списокне çыраççĕ, çав списокра миçе тенкĕлĕх илес тенине тата çав суммăна тӳлесе татмалли сроксене кăтартса параççĕ.

Госкредита пулăшакан комиссисем урлă илнĕ лотерея билечĕсемшĕн тухакан укçана пĕр срокрах е темиçе срокра, анчах та 1942 çулти февралĕн 15-мĕшĕччен, тӳлеме пулать. Госкредита пулăшакан комиссисем урлă илнĕ билетсемшĕн тӳлемелли укçана пухма предприятисен, учрежденисен, колхозсен тата ытти организацисен бухгалтерĕсене хушнă. Лотерея билечĕсене вĕсен пĕтĕм хакне тӳлесе татсан тин алла параççĕ.

Совет Информаци Бюровĕнчен

Ноябрĕн 28-мĕшĕнчи каçхи пĕлтерӳ

Ноябрĕн 28-мĕшĕнче пирĕн войскăсем противника хирĕç пур фронтсенче те çапăçусем туса пынă.

Ноябрĕн 27-мĕшĕнче нимĕçсенне 39 самолет пĕтерсе тăкнă. Пирĕн 12 самолет пĕтнĕ.

Ноябрĕн 28-мĕшĕнче Мускав патĕнче нимĕçсен 19 самолетне персе антарнă.

* * *

Ноябрĕн 27-мĕшĕнче пирĕн авиаци, туллимар даннăйсем тăрăх, нимĕçсенне 176 танк, войскăсем ларса пыракан 1.150 автомашинăна çити, 40 оруди, снарядсем тиенĕ 430 лав ытла, горючи тултарнă 10 автоцистернăна пĕтерсе тăкнă, боеприпассен складне взрыв туса аркатнă тата тăшманăн пехотине икĕ полка çити вĕлерсе пĕтернĕ.

* * *

Хĕвеланăç фрончĕн участокĕсенчен пĕринче кĕрешекен Зашибалов юлташăн чаçĕнчи подразделенисем противника хирĕç туса пынă хаяр çапăçура нимĕçсен салтакĕсемпе офицерĕсене 850 çынна вĕлерсе пĕтернĕ, боеприпассем тиенĕ 19 автомашинăна пĕтерсе тăкнă, 19 пулемет, 2 миномет, снарядсен 50 ещĕкне тата ытти нумай тĕрлĕ трофейăсене тытса илнĕ.

* * *

Çурçĕр-Хĕвеланăç фрончĕн участокĕсенчен пĕринче кĕрешекен пирĕн часть 10 кун хушшинчи çапăçусенче нимĕçсен 353 автомашнине, 32 танкне, горючи тултарнă 11 автоцистернине, 10 орудине пĕтерсе тăкнă тата противникăн салтакĕсемпе офицерĕсене 5 пин çын ытла вĕлерсе пĕтернĕ. Трофейăсем — 7 бронемашина, 37 автомашина, 27 миномет, 12 станковăй пулемет тата ытти нумай тĕрлĕ хĕçпăшал тытса илнĕ.

* * *

Темиçе кун хушшинчи çапăçусенче санитарнăй инструктор Кириенко юлташ çапăçу хирĕнчен аманнă 60 боеца, вĕсен хĕçпăшалĕсемпе пĕрлех, йăтса тухнă.

* * *

Тăшманăн тылĕнче, фронтăн Волоколамск енче, кĕрешекен Я. юлташăн партизанла отрячĕ 5 кун хушшинче нимĕçсен продовольстви турттарса пыракан 6 обозне туртса илнĕ. 69-мĕш механизированнăй полкран пирĕн чаçсем тыткăна илнĕ нимĕç салтакĕсем Отто Кривальд, Рудольф Мерклер тата Ганс Файле çапла пĕлтернĕ: партизансем обоз çине пырса тапăнни нимĕç салтакĕсене снабжени парса тăрас ĕçе чылаях йывăрлатрĕ, — тенĕ. Фашистла чаçсен командирĕсен кухньăсемпе обозсене сыхласа пыма ирĕксĕрех уйрăм подразделенисем уйăрса пама лекнĕ. А. юлташăн партизанла отрядĕнчи боецсем нимĕç захватчикĕсене хирĕç ăнăçлăн кĕрешеççĕ. Вăрмантан инçех мар нимĕçсен икĕ танкне юсама чарса тăратнă пулнă. Тĕттĕм пулсан партизансем танкистсем патне шуса пынă та танкистсене вĕлерсе пĕтернĕ, танксем ăшне пăрахнă темиçе гранатăпа машинăсене çĕмĕрсе тăкнă. Каялла кайнă чухне партизансем çул çине минăсем хурса тухнă. Çĕрле нимĕç салтакĕсен ушкăнĕ минăсем хурса тухнă çав участок çине пырса тăрăннă. Партизансен çав отрячĕ засадăна пытанса ларса нимĕç пехотин автоколонни çине пеме пуçланă. Фашистсем пысăк çухату тӳснĕ.

* * *

Совет Украинин нимĕçсем оккупациленĕ районĕсенче мирлĕ çынсене таллкишĕпе çаратасси тата массăллăн вĕлересси пĕр кунлăха та лăпланмасть. Житомир облаçĕнчи Малино местечкинче нимĕçсен фашистла мерзавецĕсем 129 çынна арестленĕ. Вĕсен хушшинче ачаллă хĕрарăмсем 30 çын ытла пулнă. Арестленисене мебель фабрикин килкартинче уçă çĕрте темиçе кун хушши тытса усранă, фашистла бандитсем унтан çав çынсене пулеметсемпе автоматсенчен пурне те пере-пере вĕлернĕ. Ачасене лакăма пăрахнă та тăпрапа хупласа хунă. Розвязевски районри Дымарка ялĕнче нимĕçсем колхозăн икĕ бригадирне, вĕсем ялта камăн çăкăр пурри çинчен фашистсене пĕлтерессинчен пăрăннăшăн, арестленĕ. Тепĕр икĕ кунтан бригадирсен ирсĕрлесе пĕтернĕ ӳчĕсене ял хĕрринче тупнă.

Ноябрĕн 29-мĕшĕнчи ирхи пĕлтерӳ

Ноябрĕн 29-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле пирĕн войскăсем противника хирĕç пур фронтсенче те çапăçусем туса пынă.

* * *

Хĕвеланăç фронтĕнче кĕрешекен пирĕн летчиксем пĕр кун хушшинче нимĕçсенне 89 танк, боеприпассем тиенĕ тата пехота ларса пыракан 430 автомашинăна, горючи тултарнă 11 автоцистернăна пĕтерсе тăкнă тата противникăн салтакĕсемпе офицерĕсене 2 000 çынна яхăн вĕлерсе пĕтернĕ.

* * *

Федюнинский юлташăн боецĕсем Ленинград фрончĕн участокĕсенчен пĕринче пулнă икĕ кун хушшинчи çапăçусенче нимĕçсен 4 танкне, 11 бронемашинине пĕтерсе тăкнă тата противникăн салтакĕсемпе офицерĕсене 300 çын ытла вĕлерсе пĕтернĕ.

* * *

Ленинград фрончĕн участокĕсенчен пĕринче нимĕç салтакĕсен ушкăнне тыткăна илнĕ. 127-мĕш строительнăй батальонри 4-мĕш ротăран тыткăна лекнĕ салтакăн Германн Линбергăн хăрах куçĕ çук. Унăн куçĕ вăрçă пуçланиччен нумай малтан пĕтнĕ. Анчах, Хĕвелтухăç фронтĕнче пысăк çухатусем тӳснине пула, фашистсем ӳт-пӳ тĕлĕшĕнчен пачах та чăлах çынсене те çара илме пуçланă. Линберг призыв комиссийĕ тĕрĕс мар решени йышăннă тесе жалоба панă пулнă, анчах ăна çапла ответленĕ: «Ĕçлеме пултаратăн пулсассăн, çапăçма та пултаратăн», тенĕ. «Пирĕн ротăри салтаксен нумайĕшĕсен шухăш-кăмăлĕсем начар,— тет Линберг.—Вĕсен çĕнтерессине малтанхи пек шанса тăни çук. Сивĕсем çитсе тăчĕç пулин те, 127-мĕш строительнăй батальонри салтаксем хĕллехи тумтирсем илеймен-ха. Çав батальонăн 4-мĕш роти темиçе кун хушшинчи çапăçусенче 40 çынна çити çухатрĕ». Альфред Эйхнер салтак çапла каласа панă: «Пирĕн взводри салтаксем нумайĕшĕсем вăрçа пула тарăхаççĕ. Вĕсем хăйсем хушшинче вăрçа пула тӳсме лекекен мĕнпур инкексемшĕн гитлер айăплă тесе калаçаççĕ».

* * *

Отечественнăй вăрçă кунĕсенче изобретательсемпе рационализаторсен патриотла движенийĕ çавтери анлăн сарăлса кайрĕ. Свинец шăратакан заводри (Казах ССР-ĕ) рационализаторсем государство укçине 200 пин тенкĕ ытла перекетлесе хăварнă. Заводăн главнăй инженерĕ Симаков юлташ тата рафинаци цехĕн начальникĕ Чувгашов юлташ топливо илсе пырса тăрас ĕçе механизациленĕ. Халĕ çав ĕçре малтанхи 20 çын вырăнне 2 çын ĕçлет. Инженерла-техникла работниксен группи свинец шăратас ĕçĕн технологине çĕнĕ меслетсем кĕртнĕ. Çакă вăл питех те хаклă тăракан материалăн расходне 40 процент чакарнă. Обогатительнăй фабрикăсем октябрь уйăхĕнчи задание 300 процент тултарнă. Обогатительсен рационализаторла предложенийĕсем государствăна çур миллион тенкĕлĕх тупăш панă.

* * * * *

Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли—ăшă тумтирсем

ЕТĔРНЕ. Районри колхозсемпе ĕççыннисенчен Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем кулленех пырса тăраççĕ. Çĕршер ĕççыннисем Хĕрлĕ Çара стахановла ĕçпе, укçа-тенкĕпе тата паттăр воинсен пурнăçĕсемпе сывлăхĕсене упрама ăшă тумтирсем хатĕрленипе пулăшаççĕ.

Чаканарти «Париж Коммуни» колхоз Хĕрлĕ Çар валли 11 килограмм ытла çăм, 108 сурăх тирĕ, 9 мăшăр носки, 13 çĕлĕк, 24 мăшăр алса тата ыт. пачĕ.

Райçутĕçпайĕн заведующийĕ Яковлев юлташ пĕр мăшăр çăматă, инспектор Синичкин юлташ одеяло, çĕлĕк тата алсасем панă.

Районри колхозсем тата рабочисемпе служащисем Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ку таранччен 1.700 тир, 4 кĕрĕк пиншак, 2 тăлăп, 31 мăшăр çăматă, 9 ăшă шалавар, 10 фуфайка, 279 мăшăр перчатка, 247 мăшăр носки, 292 ăшă çĕлĕк, 832 метр пир, 29 шарф, 201 метр портянка, 33 ăшă кĕпе тата ытти пухнă.

Тăван çĕршыва хӳтĕлекен паттăр Хĕрлĕ Çар боецĕсене хĕллехи сивĕре те тăшмана ăнăçлăн çĕмĕрме халăх пур майпа та пулăшать. Çак пархатарлă ĕçе татах та анлăрах сарса пымалла.

В. ЛАЗАРЕВ.

* * *

Асанкассинчи (Калинински р.) туллимар вăтам шкулта вĕренекенсемпе учительсем Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем, çавнашкалах парнесем хатĕрлесе парас тĕлĕшпе начар мар ĕçлеççĕ. Шкул ачисем сăмса тутрисем, енчĕксем хатĕрлесе параççĕ. Шкул директорĕ М. Лукин юлташ боецсем валли мулаххай, пĕр мăшăр перчатка, пĕр тир пачĕ. Учительсем К. Куликова, Е. Хургина, Е. Терентьева тата Т. Иванова юлташсем те Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем пачĕç.

Çак кунсенче шкул ачисем тăван çĕршыва валли пĕр тонна тимĕр-тăмăр пухса пачĕç.

Б. ШОРНИКОВ.

Пур ĕçе те вăрçă вăхăтне тивĕçлĕ пек туса пыраççĕ

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Районри нумай колхозсенче мĕнпур ĕçсене вăрçă вăхăтне тивĕçлĕ пек туса пыраççĕ. Колхозсем çĕршыв оборонине тĕреклетес, фронта мĕн кирлĕ çавна парса пулăшас тесе кĕрешеççĕ.

Янчеллă ялсоветĕнчи «Победа», Мартынкино ялсоветĕнчи «Чăваш Коммуни», Яманак ялсоветĕнчи «Красный богатырь» колхозсем авăн çапса пĕтерчĕç. Халĕ çак колхозсем тупăша валеçме хатĕрленеççĕ.

Çавăн пекех ытти колхозсенче те фронтпа çĕршыв валли мĕн кирлине пурне те пама хатĕр тăраççĕ. Кушар ялсоветне кĕрекен «Свобода» колхозра Сталин юлташ докладне сӳтсе-явнă хыççăн фронта пулăшас тĕлĕшпе татах та вăйлăн ĕçлеме пулчĕç. Колхозниксем çĕршыв оборонин фондне заем облигацийĕсене 1475 тенкĕлĕх хывнă. Комсомолецсемпе çамрăксем хушшинче «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума 445 тенкĕ укça пухнă.

Упири вăтам шкулти учительсем Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли виçĕ мулаххай, 10 тир, 19 килограмм çăм пухса панă.

А. ХАРИТОНОВ.

Çĕнĕ çитĕнӳсемшĕн

ЙĔПРЕÇ. Халăхсен аслă çулпуçĕ Сталин юлташ Мускав Совечĕн чаплă ларăвĕнче тунă доклада тата Хĕрлĕ Çар парадĕнче тухса каланă сăмаха районри ĕççыннисем пысăк çĕкленӳпе кĕтсе илнĕ. Сталин юлташ сăмахĕ рабочисене тата колхозниксене тухăçлăрах ĕçлеме, фронта пулăшассине вăйлатма хавхалантарчĕ.

«Спотара» вăрман заводĕнче ĕçлекенсем Сталин юлташ докладне ăнлантарса панă хыççăн татах та лайăхрах, тухăçлăрах ĕçлеме тытăнчĕç. Рамщица А. Степанова, сменăра 12 фестметр хăма сурса, нормăна 133 процент тултарса ĕçлет. Г. Васильева сменăра 400 клепка туса хатĕрлес вырăнне 500—600 клепка хатĕрлет.

— Сталин юлташ фронтпа çĕршыва валли продукци ытларах та ытларах парса тăма чĕнсе каларĕ. Эпир унăн чĕнĕвне чыслăн пурнăçлама тивĕçлĕ, фронтпа çĕршыва мĕн кирлине пурне те парса тăма тивĕçлĕ. Эпир продукци ытларах туса кăларассишĕн мĕнпур вăя хурса ĕçлетпĕр,— теççĕ Степановăпа Васильева стахановкăсем.

Йĕпреç вăтам шкулĕнчи учительсем Сталин юлташăн докладне сӳтсе-явнă хыççăн çĕршыв оборонин фондне 3.000 тенкĕлĕх заем облигацийĕсем хывнă. Кунсăр пуçне Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем тата ытларах пухса пама пулнă. Çĕнĕ Чурашри «Маяк» промартель членĕсем Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли пухнă тирсене туса пама заказ илнĕ. Сталин юлташăн сăмахĕсене сӳтсе-явнă хыççăн артель членĕсем çав ответлă заказа срокчен пурнăçлама пулнă.

Энтриелĕнчи «МОПР» колхоз членĕсем çулпуç чĕнсе каланине ĕçпе ответлеме тăрăшаççĕ. Колхозниксемпе колхозницăсем авăн çапас ĕçе вăйлатрĕç.

Рабочисемпе служащисем, колхозниксемпе колхозницăсем хушшинче Сталин юлташăн докладне ăнлантарса парасси вăйлансах пырать. Буинскри сланец рудникĕнче Сталин юлташ докладне ăнлантарса пама 7 докладчик уйăрнă. Халĕ вĕсем бригадăсенче, цехсенче, общежитисенче пулса, рабочисене Сталин юлташ докладне ăнлантарса параççĕ.

Дм. МИХАЙЛОВ.

Промартельсем лайăхрах ĕçлеме тытăнчĕç

КУКЕÇ. Районри промартельсем вăрçă вăхăтĕнче хăйсен ĕçĕсене чылай лайăхлатрĕç. Шăнкасри промартельре ĕç хăвăртлăхĕ кварталтан квартала ӳссе пырать. Промартель пĕрремĕш квартал планне 106 процент, иккĕмĕш квартал планне 122 процент, виççĕмĕш квартал планне 127 процент тултарнă.

Артель членĕсем пысăк хастарлăхпа ĕçлесе пĕр уйăх хушшинче тăваттăмĕш квартал планне 95,3 процент пурнăçланă. Цехсем тата артель членĕсем пĕрпĕрин хушшинче социализмлă ăмăрту сарса янă. Çавна май октябрь уйăхĕн планне 208 процент пурнăçа кĕртнĕ. Г. Степанов юлташ бригади Овчинников юлташ бригадипе ăмăртса ĕçлесе октябрь уйăхĕнчи плана 333 процент, Ефимов юлташ бригади 200 процент тултарнă. Ефимов юлташ хăйĕн ĕçри хастарлăхĕпе ытттисене лайăх тĕслĕх кăтартать. Унăн ĕçре вăхăта шутласа тăрас шухăш-кăмăл çук. Хĕрлĕ Çар боецĕсене валли кĕрĕк пиншаксем çĕлемелли заказа артель вăхăтра, йĕркеллĕ пурнăçа кĕртсе пырать.

Альгешри «Паха тĕрĕ» промартель те начар мар ĕçлет. Вăл пĕрремĕш квартал планне 61 процент кăна пурнăçланă пулсан, иккĕмĕш квартал планне 155 процент, виççĕмĕш квартал планне 371 процент пурнăçланă.

Çакнашкал лайăх ĕçлекенсем хушшинчех мирлĕ вăхăтри хăвăртлăхсемпе ĕçлесе пыракан артельсем те пур-ха. Сăмахран, Шоркари промартель, мирлĕ вăхăтра малти ретре пырса, кăçалхи пĕрремĕш квартал планне ытлашшипех тултарнă пулсан, иккĕмĕш квартал планне 68 процент, виççĕмĕш квартал планне 17 процент кăна пурнăçа кĕртнĕ. Çавнашкал ĕçлесе пырсан, тăваттăмĕш квартал планне пурнăçласси пирки те иккĕленмелле пулать. Пĕр уйăх хушшинче халĕ тăваттăмĕш квартал планне 61 процент кăна пурнăçланă-ха. Артель председателĕ Степанов юлташ ку тарана çитсе те мирлĕ вăхăтри шухăш-кăмăлпа пурăнма пăрахмасть, туса кăларакан продукци фронта кирлине ăнланасшăн мар.

Т. ЛОГИНОВ.

Çитес кунсенчех авăн çапса пĕтерессишĕн

ОКТЯБРЬСКОЕ. Юлашки кунсенче районри колхозсенче кĕлте турттарса капана хывас тата авăн çапас ĕçсем палăрмаллах вăйланчĕç. Тури Кушмарари Молотов ячĕпе тăракан колхозра çак кунсенче авăн çапса пĕтерме мĕнпур вăя мобилизациленĕ. «20 лет Чувашии», «Красный труженик» тата «Волгарь» колхозсенче хĕрсех авăн çапаççĕ.

«Волгарь» колхозра Сталин юлташ докладĕпе хавхаланнă колхозниксемпе колхозницăсем икĕ сменăпа авăн çапаççĕ. Молотилкăсене пĕр чармасăр талăкĕпех ĕçлеттереççĕ. Авăн çапнă тата кĕлте турттарса капана хывнă çĕрте ĕçлекен колхозниксем хăйсен нормисене икшер-виçшер хут тултарса пыраççĕ. Вĕсем çавăншăн ĕçкунĕсем илнисĕр пуçне тĕштырă илеççĕ.

«Красное Сормово» тата «ВКП(б) Чăваш Обкомĕ» колхозсенче те авăн çапасси йĕркеллĕ пулса пырать. Чăваш Туçари колхозра молотилкăсемпе, комбайнпа тата тăпачăпа авăн çапаççĕ.

Лайăх ĕçлекен колхозсемпе пĕр вăхăтрах районра кая юлса пыракан колхозсем те пур. «Туйташ», «Путь к коммунизму», «Восход», «Звезда» колхозсенче кĕлте турттарса капана хывасси, çавăн пекех авăн çапасси питĕ вăрах хăн пулса пырать.

Ф. НИКОЛАЕВ.

17 колхозра авăн çапса пĕтернĕ

ИШЛЕИ, ноябрĕн 29-мĕш. **(Хамăр корр., телефонпа).** Авăн çапнă çĕрте тата кĕлте турттарса капана хывнă çĕрте ĕçлекенсене ĕçкунĕсем панисĕр пуçне тĕштырă памалла тунă çĕнĕ йĕрке çинчен колхоз, ялсовет председателĕсен тата ялхуçалăх специалисчĕсен районри пухăвĕнче сӳтсе-явнă. Ун хыççăн ĕçшĕн тӳлемелли çĕнĕ йĕркене колхозсенче, бригадăсенче, çавнашкалах звеносенче ăнлантарса панă. Çакна пула юлашки кунсенче районри 17 колхозра авăн çапса пĕтернĕ.

Ĕçшĕн натурăпа тӳлемелли йĕркене сӳтсе-явнă хыççăн, «Эстафета» тата «Паркикасси» колхозсем авăн çапса пĕтерчĕç. Карл Маркс ячĕпе тăракан колхозри иккĕмĕш бригада (бригадирĕ Голубева юлташ) ноябрĕн 27-мĕшĕнче молотилкăпа 35 лав çапас вырăнне 50 лав çапнă. Çав кун лайăх ĕçлекен колхозниксем виçшер килограмм тăран тĕштырă илчĕç. Иккĕмĕш бригадăри А. Аметина, Ю. Смелова, М. Лебедева юлташсем 2,8-шер килограмм, И. Иванов, В. Голубев колхозниксем 2,6-шер килограмм тырă илнĕ. Çак колхозра авăн çапасси вăйлансах пырать. Нормăна ытлашшипех тултарса ĕçлекенсене çĕнĕ йĕрке тăрăх кашни кунах тырă валеççе параççĕ.

«Восток», Ленин, Киров тата Войков ячĕсемпе тăракан колхозсенче те авăн çапас ĕçе лайăх организациленĕ.

Т. ИВАНОВ.

Отечественнăй аслă вăрçă фрончĕсенче

Тăшманăн наступленийĕ ăнăçсăр пулнă

МАЛО-ЯРОСЛАВЕЦ ЕНЕ, ноябрĕн 28-мĕш. **(ТАСС спецкорĕ).** Чылай кунсем хушши вăхăт лăпкăрах иртнĕ хыççăн тăшман фронтăн çак участокĕнче те хăйĕн ĕçĕсене вăйлатрĕ. Ĕнер артиллерирен вăйлăн персе тăнă хыççăн нимĕçсем тăватă вырăнтан наступлени тума хăтланса пăхрĕç, анчах Голубев командирăн чаçĕсем ăна пур çĕртен те каялла сирсе пăрахрĕç. Иртнĕ каçхине фашистсем пирĕн укреплениесем çине вăйлăн персе тăчĕç, ирхине каллех наступлени тума хăтланчĕç. Çак атакăсене пурне те пирĕннисем каялла сирсе ывăтрĕç. Хĕрлĕ Çар чаçĕсем оборонăн çĕнĕ чиккисене çирĕп тытса тăраççĕ.

Пирĕн артиллери тăшманăн техникипе унăн чĕрĕ вăйĕ çинелле персе тăчĕ.

Пирĕн авиаци тăшманăн вăйне пĕлес тĕлĕшпе разведкăллă вĕçевсем туса пычĕ.

Виçĕмкун кунта пĕр нимĕç разведчикне тыткăна илчĕç. Çав разведчик, Михаэль Гаст, 34-мĕш пехотнăй дивизири 80-мĕш полкăн ефрейторĕ пулнă. Вăл халĕ те çуллахи тумтирпех-ха: пилоткăпа тата лӳчĕркеннĕ шинельпе. Хăй сивĕпе кăвакарса кайнă, шăнипе чĕтресе çеç тăрать.

— Нимĕç салтакĕсем пурте сан пекех тумланнă-и?—тесе ыйтаççĕ унран.

— Ман пекех. Ăшă тумтир эпир пĕтĕм ротипе те пĕрре çеç илнĕ. Пĕри ăшăнать, ыттисем шăнаççĕ,—тет разведчик.

Малалла вăл нимĕç салтакĕсем çавтери пыйтланса çитни çинчен каласа парать. Хăй хăçан çăвăнни çинчен астумасть те. Нимĕçсен çарĕ выçăхать, шăнать, çапăçусенче пысăк çухатусем тӳсет, тесе пĕлтерет ефрейтор Михаэль Гаст.

Я. КОРЯВИЧЕВ.

Тăшман столица патнелле талпăнать

КЛИН ЕНЕ, ноябрĕн 26-мĕш. **(ТАСС спецкорĕ.).** Клин енче иртнĕ талăк хушшинче положени çивĕчленчĕ. Фашистсем виçĕ кун каярах С. хулине тытса илнĕ хыççăн пирĕн войскăсене тӳррĕн пырса çапас тесе танксен пысăк группине шоссе çулĕ тăрăх кĕртсе ячĕç. Анчах та пирĕн артиллерипе минометсем тата Шуров ертсе пыракан танксен группипе стрелковăй подразделенисем противника хирĕç вăйлăн çапăçма пуçларĕç, тăшмана хăватлăн пыра-пыра çапрĕç. Çав çул çинче вырнаçнă Е. ялĕ темиçе хутчен те алран-алла куçрĕ. Икĕ енчен те пысăк çухатусем пулчĕç.

Шоссе çулĕ тăрăх кĕрсе кайма çуккине курса противник Хĕвелтухăç енчен, ахаль çулсем тăрăх вăйлăн талпăнса пыма пуçларĕ. Каçалапа пирĕн чаçсем оборонăн çĕнĕ рубежĕсене куçрĕç. Клин енĕн сулахай флангĕнче те вăйлă çапăçусем пĕр самантлăха та лăпланмаççĕ. Тăшман питĕ пысăк çухатусем тӳссе çеç юханшыв хĕррине пухрĕ, хăшĕ вырăнсенче шыв урлă каçрĕ. И. хули патне пымалли вырăнсенче пирĕн вăйлă оборона çине пырса тăрăннă хыççăн, фашистсем паян ирхине пĕр батальон кĕртсе ярса нумайччен çапăçса çеç хуларан çурçĕр еннерехре шыв урлă каçма пултарчĕç. Пирĕн артиллери противникăн икĕ ротине пĕтĕмĕшпех вĕлерсе пĕтерчĕ.

Противникăн ирĕксĕрех чакма лекнĕ

ЛЕНИНГРАД ФРОНЧĔ, ноябрĕн 28-мĕш. (ТАСС). Т. районĕнче ноябрĕн 25-мĕшпе 26-мĕшĕнче нимĕçсен фашистла войскисем пирĕн позицисене атакăлама темиçе хут та хăтланса пăхнă. Кунта çапăçакан Федюнинский юлташăн подразделенийĕсем противникăн атакине сирсе янă та вăйлă контратака туса тăшмана пысăк çухатусем кӳнĕ. Çапăçусен çак участокĕсенче, туллимар даннăйсем тăрăх, нимĕçсем 4 танк, 11 бронемашина çухатнă, вĕсен салтакĕсемпе офицерĕсене 300 çынна ытла пĕтерсе тăкнă. Юлашки талăксенче окопсенче вырнаçнă нимĕçсене Андреев командирăн подразделенийĕ темиçе хут та атакăланă. Яковлев командирăн боецĕсем фашистсен ДЗОТ-не тытса илнĕ. Чылай вырăнсенче противникăн ирĕксĕрех чакмалла пулнă. Фронтăн çак участокĕнче юлашки кунсенче Зайцев юлташăн подразделенийĕ çапăçнă чухне артиллери лайăх ĕçленĕ. Кĕçĕн командирăн Сидоровăн минометнăй расчечĕ противник çине питĕ те тĕл персе лектернĕ. Тӳрех теллесе персе артиллеристсем нимĕçсен ДЗОТ-чĕсемпе блиндажĕсене çĕмĕрнĕ. Марушкин юлташăн подразделенине хирĕç нимĕçсен командованийĕ пĕр ротăна яхăн салтаксене ярса контратака тума хăтланнă, анчах Иоффе командирăн боецĕсемпе Черный юлташ политрук пулнă подразделенири минометчиксем наступлени тăвакан нимĕçсене вăйлăн персе тăнипе кĕтсе илнĕ. Нимĕçсен контратакине сирсе пăрахнă. Çапăçу хирĕнче тăшманăн нумай салтакĕсемпе офицерĕсем вилсе тата аманса юлнă, унăн икĕ станковăй пулеметне тытса илнĕ.

СОВЕТ СТОЛИЦИНЕ ХУТĔЛЕКЕНСЕМ. **Укерчĕк çинче:** ПВО Мускав зонин летчикĕсем капитан К. Н. Титенков (сулахайра) тата лейтенант А. Н. Катрич. Тăшман Мускав çине вĕçсе пынине сирсе ярса, вĕсем паттăрлăхпа хăюлăх кăтартнă. СССР Верховный Совет Президиумĕн Указĕ тăрăх вĕсене Совет Союз Геройĕн званине панă.

(ТАСС фотохроники).

Пирĕн войскăсем Кăнтăр фронтĕнче малалла наступлени туса пыраççĕ

КĂНТĂР ФРОНЧĔ, ноябрĕн 28-мĕш. **(ТАСС спецкорĕ).** Ноябрĕн 26-мĕшĕнче кăнтăрла иртсен, ноябрĕн 27-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле тата ноябрĕн 27-мĕшĕнче пĕтĕм фронт тăршшĕпех противника хирĕç хаяр çапăçусем пычĕç. Фашистсем, темиçе хутчен те контрнаступлени пуçлама хăтланса, çав çапăçусенче пысăк поражени тӳсрĕç.

Коротеев командирăн чаçĕсем Шведлер генералăн группинчи пехотнăй дивизисем çине наступлени туса пычĕç. Çак çапăçусем çĕрле те чарăнмарĕç. Противник хăйĕн кăнтăрла çухатнă позицийĕсене таврма хăтланса пăхрĕ. Пирĕн войскăсем, противника çĕрле те сирсе пăрахса, ирхине хĕвеланăçнелле малалла куçса пычĕç.

Юлашки кунсенче пирĕн подразделенисенчен пĕри хăйех нимĕçсенне 14 тупă, 25 станковăй пулемет, 33 ручной пулемет, 25 автомат, виçĕ миномет, 150 винтовка, 10 автомашина, 9 радиостанци тата 16.000 патрон тытса илнĕ.

Харитонов юлташăн чаçĕсем ноябрĕн 26-мĕшĕнче каç пулнă тĕле Т. юханшывĕн çурçĕр енчи çыранне противникăн вак-тĕвек групписенчен тасатрĕç. Çĕрле, 1 сехет тĕлне, юханшывăн çыранне пĕтĕмĕшпех тасатса çитерсе, унта çирĕпленсе ларчĕç. Ир умĕн тепĕр çырана каçса, пирĕн чаçсем малалла наступлени туса пычĕç. Ирхине 11 сехет тĕлне М. пункта тата питĕ кирлĕ пунктсене темиçе тĕлте йышăнса илчĕç.

Камков командирăн чаçĕ фашистсене укреплени тунă позицисенчен хăваласа кăларса, халăх пурăнакан темиçе пункта тата высотасене йышăнса илчĕ. Çапăçусем питĕ те йывăр пулчĕç. Умлă-хыçлăх штыкпа тăрса атакăсем тума тиврĕ, юлашкинчен çапăçăва пирĕн гранатометчиксем вĕçлерĕç. Е. пункт патĕнчи Н-ски высота темиçе хутчен те алран-алла куçрĕ. Пирĕн боецсем штыкпа тăрса çапăçса противника вăйлă укреплениесенчен, окопсемпе блиндажсенчен хăваласа кăларчĕç. Çĕрле çак участокра икĕ енчен те артиллерирен вăйлăн персе тăчĕç.

Тăшман артиллерипе минометсенчен вăйлăн персе тăнине çĕнтерсе, Лопатин командирăн чаçĕсем малаллах наступлени туса пычĕç. Противник çапăçăва танксем кĕртсе ячĕ. Анчах та фашистсен атакине пирĕн чаçсем сирсе пăрахрĕç. Т. юханшыв урлă каçса, пирĕн чаçсем питех те кирлĕ Г. пункта йышăнса илчĕç.

В. СОБОЛЕВ.

Хăюллă контратакăсем

ВОЛОКОЛАМСК ЕНЕ, ноябрĕн 28-мĕш. (ТАСС). Противник И. хула районĕнче малалла кайса пырасси вăраххăннă. Ку вырăнта нимĕçсен чылай йышлă танковăй групписем хĕснĕ пирки пирĕн чаçсен кăштах чакма тивнĕ, анчах вĕсем ялсенчи кашни çуртшăнах çапăçса пыраççĕ. Хăш чухне урамсенчи çапăçусем темиçе сехет хушши пыраççĕ, час-часах тĕттĕм пулсан, çапăçу вăхăтлăха лăплансан, çакăн пек те пулать: ялăн пĕр касси пирĕн алăра, тепĕр касси—нимĕçсен аллинче. Сăмахран, С. ялĕ пĕр кун хушшинче виçĕ хутчен алăран алла куçрĕ.

И. хуларан çурçĕр еннерехри вырăнсенче пирĕн чаçсем контратака пуçласа ярса тăшманăн пехотине пĕр батальон çурăна яхăн вĕлерсе пĕтернĕ, тăшманăн 60 автомашинине, 15 противотанковăй орудине пĕтерсе тăкнă. Г. ялĕ патĕнче нимĕçсем наступлени тума 20 танк кĕртсе янă пулнă. Нимĕçсен 5 танкне кĕске вăхăт хушшинчех пĕтерсе тăкнă. Халăх пурăнакан С. пункт районĕнче фашистсен 50 автоматчикĕ высота çинчен ял çине пеме пуçланă. Пирĕн рота командирĕ лейтенант Краев хăюллă атака пуçласа янă. Çапăçу хирне автоматчиксем нумайĕшĕ вилсе выртса юлнă, ытти автоматчиксем каялла тарнă.

Наступлени туса пыратпăр

КАЛИНИН ФРОНЧĔ, ноябрĕн 28-мĕш. (ТАСС). Тăшман артиллерирен, минометсемпе пулеметсенчен вăйлăн персе тăрать пулин те, фронтăн хăшпĕр участокĕсенче пирĕн пехота хытă çапса противника каялла хăваласа янă. Вăйлă укреплени тунă пункта йышăнса илессишĕн пынă çапăçура пирĕн чаçсем нимĕçсене пысăк çухату тӳстерчĕç. Тăшманăнне 10 оруди, вуншар пулеметсем, нумай автоматсем тытса илнĕ, нимĕçсен батальонне штабĕпе пĕрлех пĕтерсе тăкнă. Штыксем вĕççĕн хăюллăн атака тунă хыççăн пирĕн войскăсем Ш. пункта йышăнса илчĕç. Ĕнер кăнтăрла иртсен пирĕн пехота тăшмана халăх пурăнакан 8 пунктран хĕссе кăларчĕ. Пирĕн чаçсем наступлени туса пыраççĕ. Çапăçусем хаярланнăçемĕн хаярлансах пыраççĕ. Пирĕн бомбардировщиксем, штурмовиксемпе истребительсем хамăрăн çĕр çинчи войскăсемпе пĕрле паян тăшманăнне пехота тата çар хатĕрĕсем турттарса пыракан 12 автомашинине, 35 лавне, икĕ танкне, 4 танкеткине, 6 зенитнăй орудине, виçĕ зенитнăй пулеметне, боеприпассен складне пĕтерсе тăкнă, нимĕçсен салтакĕсемпе офицерĕсене 300 çынна çити вĕлерсе пĕтернĕ.

Халăх пурăнакан икĕ пункта нимĕçсенчен тытса илнĕ

КĂНТĂР-ХĔВЕЛАНĂÇ ФРОНЧĔ. Ноябрĕн 26-мĕш. Фронтăн çурçĕрти участокĕн пĕр енче Крейзер юлташăн чаçĕсем противникăн пехотипе танкĕсене хирĕç туса пыракан хаяр çапăçусем малаллах пыраççĕ. Тăшманăн темиçе вăйлă атакисене сирсе янă. Чылай пунктсенче пирĕн чаçсем контратака тума тытăнса, халăх пурăнакан икĕ пунктран нимĕçсене хăваласа кăларнă. Противникăн 5 танк, 12 автомашина пĕтнĕ тата вилнисемпе аманнисем 250 çын пулнă.

Ноябрĕн 24-мĕшĕнчи çапăçусенче Цыганов юлташăн чаçĕ нимĕçсен салтакĕсемпе офицерĕсене татах 300 çын пĕтернĕ. **(«Красная звезда»).**

ОБОРОНА ФОНДНЕ

ÇĔМĔРЛЕ. **(«Чăваш Коммуни» корр.).** «Большевик» заводри рабочисемпе служащисем тата инженерно-технически работникĕсем оборона фондне кашни уйăхрах хăйсен пĕр кунхи ĕç укçине парса тăраççĕ. Кунсăр пуçне вĕсем оборона фондне заем облигацийĕсем те сахал мар параççĕ. Юлашки уйăхсенче кăна вĕсем 7.000 тенкĕлĕх ытла хывнă.

Заводри паллă стахановец-токарь Ф. Индряков юлташ оборона фондне укçан панисĕр пуçне тата 395 тенкĕлĕх облигаци хывнă. Унăн примерĕ тăрăх стахановец П. Кощеев та 400 тенкĕлĕх, Н. Булычев—300 тенкĕлĕх, В. Красиков—500 тенкĕлĕх, водопроводчик Н. Шарин — 200 тенкĕлĕх облигацисем панă.

* * *

Чупайри (Етĕрне р.) Киров ячĕпе тăракан колхоз çак иртнĕ кунсенче çĕршыв оборонин фондне тăватă центнер ыраш, сакăр килограмм çу, 275 çăмарта пачĕ.

Колхозниксем хушшинче Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем пухас ĕç те вăйлансах пырать.

В. ЛАЗАРЕВ.

* * *

Пăрачкав районĕнчи «Ударник» колхоз Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем çĕлеме 80 тир, 100 килограмм çăм пухса панă. Кунсăр пуçне колхоз оборона фондне 1500 литр сĕт тата 200 килограмм аш-какай панă.

Т. НИКИТИН.

ПАРТИН РАЙОНСЕНЧИ АКТИВĔН ПУХĂВĔСЕМ

КАНАШ. **(«Чăваш Коммуни» корр.).** Ноябрĕн 25-мĕшĕнче районри партактивăн пухăвĕ пулса иртрĕ. Пуху Сталин юлташ 1941 çулти ноябрĕн 6-мĕшĕнче Мускав Совечĕн чаплă ларăвĕнче тунă историллĕ докладра партнă задачăсене пурнăçа кĕртесси çинчен сӳтсе-яврĕ. Çак ыйтупа ВКП(б) райком секретарĕ М. И. Репкин юлташ доклад туса пачĕ.

Вăл хăйĕн докладĕнче çулпуçăн программăллă сăмахĕсем хыççăн районри ĕçсыннисен политикăллă тата производствăллă активлăхĕ хăватлăн ӳссе пынине палăртрĕ. «Красный воин», «Швейник», «Авангард» промартельсен коллективĕсем производство планĕсене уйăхран уйăха ăнăçлăн тултарса пыраççĕ. Юлашки вăхăтра вагонсем юсакан завод çĕршывпа оборона валли кирлĕ вагонсемпе ытти продукци туса кăларас тĕлĕшпе хăйĕн ĕçне чылай лайăхлатрĕ, производствăра вырăнти материалсемпе, чĕртамарсемпе, изобретательствăпа тата рабочисен пуçарулăхĕпе анлăн усă курма пуçларĕ. Заводра стахановецсен—двухсотниксемпе трехсотниксен йышĕ нумай ӳсрĕ.

Сталин юлташ докладне сӳтсе-явнă хыççăн районра чылай колхозсем аван çапас, государство умĕнчи обязательствăсене татас ĕçсене вăйлатрĕç. Ноябрĕн 17—18-мĕшĕсенче —«Красная Армия», «Красная звезда» т. ыт. колхозсем 30—40 лавлă хĕрлĕ обозсем организацилесе государствăна тыр-пул, пахча-çимĕç, аш-какай леçсе пачĕç.

Çакăнпа пĕрлех докладчик ĕçе вăрçă вăхăтĕнчи пек урăхлатса çĕнетмен предприятисемпе парторганизацисене хыттăн критиклерĕ. Сталин ячĕпе тăракан промартель, мебельсем тăвакан фабрика, райлесхоз хăйсен производствăллă заданийĕсене ытла та начар пурнăçласа пыраççĕ. Вĕсенчен леспромхоз çуна тупанĕсем авас тĕлĕшпе панă задание çурри те пурнăçламан, Сталин ячĕпе тăракан артель йĕлтĕрсем тума тытăнман.

Мелькомбинат август уйăхĕнчен вара заданисене тултармасăр ĕçлет.

Доклад тăрăх прение 10 çын тухса каларĕç. Коммунист Ржавин юлташ чугунçул çинче ĕçлекенсен паха ĕçĕсем çинче чарăнса тăчĕ. Ноябрĕн 23-мĕшĕнче, канмалли кун, Черкасов юлташ ертсе пыракан комплекслă-бригада пĕр паровоза тĕплĕн юсаса кăларнă. Железнодорожниксен арăмĕсем паровозсене хĕле хатĕрлеме, станципе депо çурчĕсене юсама пулăшнă, халĕ вĕсем чугунçул çинчи юра тасатса тăраççĕ.

Пухура Хĕрлĕ Çар представителĕ Васильев юлташ тухса каларĕ. Вăл фронтпа Хĕрлĕ Çара лашасем, çунасем, ут хатĕрĕсем вăхăтра тата çителĕклĕ парса тăма кирлине астутарчĕ, çĕршыв оборонин вăй-хăватне ӳстерес тĕлĕшпе умра тăракан задачăсем çинчен каласа пачĕ.

Вагонсем юсакан завод директорĕ В. Т. Поздняков юлташ хальхи вăхăтра вырăнти материалсемпе усă курма тата халăх укçи-тенкине перекетлеме кирли çинчен каларĕ.

—Пирĕн электростанци,—тет вăл,—1941 çулти малтанхи 6 уйăх хушшинче çĕркăмрăкне нормăран ирттерсе çунтарнă. Перекетлĕх çине тивĕçлипе çаврăнса пăхнă хыççăн юлашки виçĕ уйăхра электростанци 300 тонна çĕркăмрăкĕ перекетлесе хăварчĕ.

Тухса калакансенчен ыттисем районра аван çапас, государство умĕнчи обязательствăсене тултарас тата укçа-тенкĕ пухас ĕçсем çаплах сӳрĕк пыни çинче чарăнса тăчĕç. Районра 23 колхоз кĕлте кĕртсе пĕтерейменни, чылай колхозсем аван çапас ĕçе организацилеменни, пуринчен ытла, райçĕрĕç пайĕпе машинно-тракторнăй станци хăйĕн ĕçне вăрçă вăхăтĕнчи пек çĕнетсе урăхлатса çĕнетменнинчен килет, тесе палăртса хăварчĕç. Райçĕрĕç пайĕн заведующийĕ Орлов юлташ ытларах кабинетра ертсе пыма пăхать, колхозсене кайнă уполномоченнăйсем çине ытларах шанса пурăнать. Машинно-тракторнăй станцин чылай комбайнĕсемпе молотилкисем, хăшпĕр деталĕсем çĕмрĕк пирки, ĕçлемесĕр лараççĕ. Анчах МТС директорĕ Кондратьев юлташ çав çĕмрĕк детальсене вагонсем юсакан заводра тума май пуррине тавçăрса илмен.

Актив пухăвĕ ĕçлĕ резолюци йышăнчĕ, Сталин юлташ хăйĕн историллĕ докладĕпе сăмахĕнче партнă задачăсене пурнăçа кĕртес тĕлĕшпе конкретлă мероприятисем палăртса хăварчĕ.

* * *

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Çак кунсенче пулса иртнĕ парти активĕн пухăвĕнче тухса калакансем районри предприятисенче, учреждениесенче, колхозсенче ĕçлекенсен Сталин юлташăн историллĕ сăмахне итленĕ хыççăн ĕç тухăçлăхĕ тата политикăллă активлăхĕ пысăккăн ӳснине палăртрĕç.

Районри нумай колхозсем ялхуçалăх ĕçĕсене хăвăртрах вĕçлес, государство умĕнчи обязательствăсене кĕске вăхăтрах парса татас тĕлĕшпе, татах та хастарлăрах ĕçлеме пуçларĕç. Хамăрăн Хĕрлĕ Çара пулăшассипе çĕршыв оборонин фондне хывасси, ăшă тумтирсем пухасси вăйланчĕ. Комсомолецсемпе çамрăксем пуçарнипе бронепоезд тума укçа пухасси анлăн сарăлса пырать.

Районра малта пыракан колхозсем аван çапса пĕтерчĕç. Нумай колхозсем государствăна тырă, аш-какай, сĕт-çу, çĕрулми тăратас обязательствăсемпе ытти плансене тултарнă. Районри ĕçсыннисем хăйсем перекетленĕ укçа-тенкĕсене оборона фондне 65.000 тенкĕ ытла тата 113.000 тенкĕлĕх заем облигацийĕсене хывнă. Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем тума 1976 тир, 11.135 килограмм çăм, 46 мăшăр çăматă, 126 мулаххай, 256 мăшăр носкисемпе перчаткăсем тата ытти япаласем те нумай пухнă.

Партин районри пухăвĕнче тухса каланă юлташсем ĕçри çитĕнӳсене палăртса, çав вăхăтрах хăшпĕр çитменлĕхсем çинчен, уйрăмах райçĕрĕç пайĕпе МТС енчен колхозсене куллен оперативно ертсе пыманни çинчен каларĕç. Райуполнаркомзаг та хăйĕн ĕçне вăрçă вăхăтне тивĕçлĕ пек урăхлатса çĕнетменнине палăртрĕç.

Партин районри пухăвĕ çитес çуракине хатĕрленес ĕçе вăйлатма кирлине кăтартса пачĕ. Ку тĕлĕшпе нумай колхозсем халлĕхе нимĕн те тумаççĕ-ха. МТС та тракторсене юсас ĕçе кирлĕ пек организацилемен.

Вăрçă вăхăтĕнчи йывăрлăхсене çĕнтерсе, колхозсен çитес çул та пысăк тухăçлă тырпул туса илессишĕн халех ĕçлеме тытăнмалла.

Пысăк тухăçлă тырпулшăн ĕçлени — куллен фронта пулăшни, тăшмана çĕнтерме Хĕрлĕ Çара пулăшни пулать. Çитес çулхи çуракине хатĕрленме кашни колхозăн, МТ Станцисен тата машинăсем юсакан мастерскойсен халех пуçламалла.

Ив. ХАТАЕВСКИЙ.

Актив докладсем туса иртерет

ВАРМАР. Сталин юлташăн докладĕпе сăмахне колхозниксем патне çитерес тĕлĕшпе ВКП(б) райкомĕ уйрăм коммунистсене ялсем çумне çирĕплетнĕ. Çав юлташсем халĕ колхозниксем хушшинче докладсем, калаçусем туса иртереççĕ. Уполнаркомзагри Ефимов юлташ пурĕ 3 доклад тунă. Вăл шутран пĕрне—«Ленинпа Сталин хамăра социализмла çĕршыва сыхласси çинчен» темăпа Хуруйĕнчи колхозниксен пухăвĕнче туса панă. Çутĕç пайĕн заведующийĕ П. Васильев юлташ Кĕлкешре фугаснăй тата осколоклă бомбăсенчен сыхланасси çинчен калаçу иртернĕ. Райфо заведующийĕ Биктимиров юлташ та колхозниксем хушшинче «Совет халăхĕн тылĕпе фрончĕ фашизма хирĕç» темăпа доклад тунă. Çĕрĕç пайĕн старший агрономĕ Мамонтов юлташ тата ВКП(б) райкомĕн инструкторĕсем тĕрлĕ темăсемпе докладсем туса иртернĕ.

Районри парткабинет докладчиксене пухса инструкци памалли семинарсем тăвать, вĕсене кирлĕ литература тупса парать.

Анчах райсовет исполкомĕнче ĕçлекен хăшпĕр коммунистсем: Тимофеев, Жуковский юлташсем ялсенче докладсем е калаçусем тăвас ĕçе çителĕксĕр хутшăнаççĕ.

А. КУЗЬМИНА.

Районри парткабинет заведующийĕ.

Пĕр шкулти комсомол организацийĕ

ÇĔРПУ. Ивановăри туллимар вăтам шкулти комсомол организацийĕ (секретарĕ Л. Боброва) хăйĕн мĕнпур ĕçне план тăрăх туса пырать.

Комсомол организацийĕ пуçарнипе вĕренекенсем хушшинче оборона фондне 190 тенкĕ укçан, 2.000 тенкĕлĕх заем облигацийĕсене пухса панă. Кунсăр пуçне, виçĕ хутчен тунă воскресникре ĕçлесе тупнă укçана та оборона фондне хывнă. Комсомолецсем Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă япаласем пухас тĕлĕшпе те тăрăшса ĕçлеççĕ. Вĕренекенсемпе вĕрентекенсем хушшинче 29 мăшăр чăлха, 49 мăшăр алшиш, 2 мăшăр çăмата, пĕр кĕрĕк пиншак, 6 çĕлĕк, 2 алшăлли, 2 мăшăр тăла, 33 тир, 10,2 килограмм çăм пухнă. Пухнă çăмран 4 мăшăр чăлха, 7 мăшăр перчатка çыхса панă. Унсăр пуçне вĕренекенсем боецсене валли 130 енчĕк çĕленĕ, вĕсене районри комиссие леçсе панă. Çакăн пекех тата комсомолецсем активлăн хутшăнса ĕçлекен шкулти драмкружок спектакль лартса пачĕ. Спектакль лартса пухăннă укçапа 2 фуфайка ватка хурса çĕленĕ 2 брюки илсе Хĕрлĕ Çар боецĕсене валли янă.

Шкулти комсомолец-учительсем агитаторсем пулса ĕçлеççĕ. Вĕсем «1905 год» колхозра агитациллĕ-массăллă ĕçе куллен туса пыраççĕ. Халĕ Боброва, Хвостенкова, Львова, Кузьмина комсомолка-агитаторсем Сталин юлташ ноябрĕн 6-мĕшĕнче тунă доклада колхозниксемпе колхозницăсене ăнлантарса параççĕ. Пухăва пырайманнисем патне килĕсене кайса калаçусем туса иртереççĕ.

Комсомол организацийĕ сывлăшран килсе тапăннинчен тата химиллĕ тапăнуран сыхланма колхозра 100 çынна, шкулта 192 ачана «отлично» тата «хорошо» паллăпа вĕрентсе кăларнă.

«Большевик» промартельри комсомолецсемпе çамрăксем «Комсомол Чувашии» ятлă бронепоезда тума укçа-тенкĕ пухас ĕçе пуçарнине илтсенех, шкулта бронепоезд тума укçа-тенкĕ пухма тытăннă. Вĕрентекенсемпе вĕренекенсем хушшинче пĕр кунтах 130 тенкĕ укçа пухнă. Укçа пухасси халĕ те пырать.

П. ИВАНОВ.

„Комсомол Чувашии“ бронепоезда тума укçа-тенкĕ пухаççĕ

КӲКЕÇ. Октябрьски районри «Большевик» промартельри комсомолецсемпе çамрăксем республикăри комсомолецсемпе çамрăксене тата мĕнпур ĕçсыннисене «Комсомол Чувашии» ятлă бронепоезда тума укçа-тенкĕ пухма чĕнсе каланине районра комсомолăн кашни пуçламĕш организацийĕнчех сӳтсе-яваççĕ. Комсомолецсемпе çамрăксем тата ĕçсыннисем, ку паха пуçарăва ырласа, бронепоезда тума укçа-тенкĕ пухас ĕçе активлăн хутшăнаççĕ.

«Комсомол Чувашии» бронепоезда тума райçĕрĕç отделĕнче ĕçлекенсем 825 тенкĕ, НКВД районри уйрăмĕнче—563 тенкĕ, райфора—610 тенкĕ, районри банк уйрăмĕнче—428 тенкĕ, Абашри вăтам шкулти учительсем—550 тенкĕ, Çĕнъялти туллимар вăтам шкулта вĕренекенсем—165 тенкĕ пухса панă.

Бронепоезда тума райçĕрĕç отделĕнче ĕçлекен М. Селезнева юлташ 150 тенкĕ, Çĕнъялти туллимар вăтам шкулти Яковлев, Кузнецов, Павлов вĕренекенсем 10-шар тенкĕ укçа панă.

Ĕçсыннисем хушшинче «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума укçа-тенкĕ пухас ĕç вăйлансах пырать.

И. ВАСИЛЬЕВ.

* * *

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Упи вăтам шкулĕнче вĕренекен комсомолецсемпе союзра тăман çамрăксем Октябрьски районри «Большевик» промартельри комсомолецсемпе çамрăксем «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума укçа пухасси çинчен чĕнсе каланине ăшă кăмăлпа кĕтсе илчĕç. Халĕ шкулта бронепоезд тума укçа пухасси анлăн сарăлса пырать. Кĕске вăхăт хушшинче учительсемпе вĕренекенсем 800 тенкĕ ытла пухнă. Учительсем кашниех 30-шар тенкĕ панă. Укçа татах пухаççĕ.

И. Х.

* * *

ИШЛЕЙ. Тăрăнти туллимар вăтам шкулти комсомолецсемпе çамрăксем «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума 233 тенкĕ укçа пухрĕç. Кашни вĕренекен комсомолец 5 тенкĕрен кая мар парать. И. Михайлов, А. Васильев, И. Петров, В. Филиппов 5-шер тенкĕ панă. Ытти çамрăксем те комсомолецсенчен юласшăн мар. В. Вольберг, А. Кудряшов, Н. Кузьмина, Б. Иванов вĕренекенсем 3-шер тенкĕ пачĕç.

Учительсем кунта та вĕренекенсемшĕн пример пулса тăраççĕ. Бронепоезд тума комсомол организацин секретарĕ—50 тенкĕ, А. Николаева—50 тенкĕ, Е. Ефимов—30 тенкĕ, С. Иванов—20 тенкĕ пачĕç.

Я. ВАСИЛЬЕВ.

* * *

СЕНТЕР. Юнгăри туллимар вăтам шкулта çамрăк шоферсен кружокне организациленĕ. Кружокра 19 ача вĕренет. Çак таранччен кружокра 5 заняти туса иртернĕ.

П. ФРОЛОВ.

* * *

«Большевик» промартельри комсомолецсемпе çамрăксем бронепоезд тума чĕнсе калани туллимар вăтам шкулта хăвăрт сарăлчĕ. Ноябрĕн 21-мĕшĕнче кунта учительсемпе вĕренекенсен пĕрлешӳллĕ пухăвĕ пулса иртрĕ. Унта пулнисем пурте бронепоезд тума укçа-тенкĕ пама пулчĕç.

Бронепоезда тума М. Павлова ученица—6 тенкĕ, Ю. Гринева—4 тенкĕ пачĕç, Дьяков Анатолий вĕренекенĕн ашшĕ фронтра нимĕç оккупанчĕсене хирĕç çапăçать. Çамрăк патриот государство умĕнчи хăйĕн гражданла тивĕçне лайăх туять, ăна пурнăçлать. Вăл шкулта тăрăшса вĕренет, бронепоезда тума 3 тенкĕ укçа пачĕ.

Тăваттăмĕш класра кĕске вăхăт хушшинчех 58 тенкĕ пухăнчĕ. Бронепоезд тăвас ĕçе хутшăнмасăр пĕр вĕренекен те юлмасть.

Вăрнар районĕнчи колхозсенче, шкулсенче, предприятисемпе учрежденисенче Октябрьски районри «Большевик» промартельри комсомолецсемпе çамрăксен пуçарăвне сӳтсе-явма пухусем туса иртереççĕ. Пĕр пуху «Труд» артелĕнче пулса иртрĕ. Коллектив бронепоезд тăвас ĕçе активлăн хутшăнма пулчĕ.

— «Большевик» промартельри комсомолецсемпе çамрăксем питех те паха пуçару тунă. Вĕсен пуçарăвĕпе пухăнакан укçа-тенкĕ нимĕçсен фашистла йыттисене хăвăртрах çĕмĕрсе тăкма пулăшать. Эпĕ бронепоезд тума 15 тенкĕ паратăп,—терĕ В. Лепилкин юлташ.

Кунта пуху хыççăнах 270 тенкĕ пухăнчĕ.

В. МАКСИМОВ.

Сывлăшран килсе тапăннинчен сыхланма вĕренеççĕ

ОКТЯБРЬСКОЕ. Районри шкулсемпе колхозсенче ПВХО кружокĕсем организациленĕ. Бичурино вăтам шкулĕнче вĕренӳ çулĕ пуçланнăранпах ПВХО кружокĕ организациленĕ. Октябрь уйăхĕ тĕлне 8-мĕш классенче вĕренекенсем ПВХО программине вĕренсе пĕтернĕ. 5—6-мĕш классенче вĕренекенсем те ПВХО программине çитес кунсенчех вĕренсе пĕтереççĕ.

Чăрăш Туçари туллимар вăтам, Октябрьскинчи вăтам шкулсенчи ачасем, Аслă Кăрăкасри «Вулкан», Бичуринри Маяковский ячĕпе тăракан колхозсенчи колхозниксемпе колхозницăсем ПВХО кружокĕсене йĕркеллĕ çӳреççĕ. Асăннă колхозсемпе шкулсенчи ПВХО кружокĕсенче çитес кунсенче 50—60-шар колхозниксем тата шкул ачисем вĕренсе тухаççĕ.

Ф. Н.

ПУРНЕ ТЕ ÇАР ĔÇНЕ ВĔРЕНТЕССИ

Хĕрлĕ Çар валли тивĕçлĕ резерв хатĕрлеççĕ

ЧКАЛОВСКОЕ. (**«Чăваш Коммуни» корреспонденчĕ**). Малтанхи черетре пухăннă колхозниксене çар ĕçне вĕрентесси ăнăçлăн вĕçленсе пырать. Çак кунсенче çĕршер колхозниксем 110 сехетлĕ программăна пĕтĕмпех вĕренсе пĕтерессĕ, тăван çĕршыва сыхлакансен ретне тăма хатĕрленессĕ.

Çар ĕçне вĕрентессине уйрăмах Тури Туçари вĕренӳ пунктĕнче лайăх туса пыраççĕ. Кунта мĕн малтанхи кунсенченех дисциплина—çирĕп закон пулса тăнă. Боецсем занятисене пĕр сиктермесĕр çӳресе, пысăк тимлĕхпе вĕренеççĕ. Пуринчен ытла вĕренӳре Г. Гаврилов, П. Иванов, Г. Козлов юлташсем паха тĕслĕхсем кăтартаççĕ. Вĕсем пур дисциплинăсемпе те отлично вĕренсе пыраççĕ.

Командирсем вĕрентĕве практикăллă ĕçсемпе çыхăнтарасси çине, боецсене боевой опытсемпе паллаштарасси çине тимлĕн çаврăнса пăхаççĕ. Тактикăллă занятисене уйра е вăрманта ирттерсе, боецсене вăрçăра пулакан йывăрлăхсене çĕнтерме хăнăхтараççĕ. Окопсем чавма, маскировка тума вĕрентеççĕ.

Вĕренӳ пунктĕнчи подразделенисенчен Сорокин юлташ отделенийĕ малта пырать. Унăн отделенинчи боецсем хăйсен обязанноçĕсене чыслăн пурнăçланипе, лайăх тата отлично вĕренме тăрăшнипе палăрса тăраççĕ, уйăх çурă вĕреннĕ вăхăтра унта шалти йĕркене пăсни пĕрре те пулман. Отделени командирĕ Сорокин юлташ вăрçăра мĕн кирлĕ, çавна вĕрентет. Çавăншăн вăл районри çарĕç комиссарĕнчен Алеев юлташран благодарность илнĕ.

Кунта политикăллă ĕçе те анлăн туса пыраççĕ. Политрук Максимов юлташ Хĕрлĕ Çарăн паттăр çапăçăвĕсем çинчен кашни кун информаци туса ирттерет. Юлашки вăхăтра вăл Сталин юлташ докладне тĕплĕн ăнлантарса парать, боецсене умра тăракан задачăсене пурнăçлама мобилизацилет. Вĕренӳ пунктĕнче тăтăшах стена хаçачĕ, подразделенисенче висĕ кунта пĕрре боевой листоксем кăларса тăраççĕ.

Рота командирĕ пулса граждан вăрçи участникĕ Долгов юлташ, взвод командирĕ пулса çарĕç отличникĕ Воробьев юлташсем ĕçлеççĕ. Вĕсем —çар ĕçне ăста вĕрентекен, боецсене çарти пек çирĕп тытакан командирсем.

Халăха çар ĕçне вĕрентессине Тутар Сăкăтри вĕренӳ пунктĕнче те лайăх йĕркеленĕ. Çар ĕçне вĕренме кунта Чăваш Сăкăт, Алманчă, Красноармейск, Казыл Чишма çыннисем çӳреççĕ. Боецсем вĕренӳре кирлĕ пособисемпе хĕçпăшалсен макечĕсене хăйсем туса хатĕрленĕ, штаб çуртне портретсемпе, плакатсемпе, лозунгсемпе илемлетнĕ. Отделени командирĕ Ермолаев юлташ вĕренӳ пунктĕнче çарти пек çирĕп йĕрке тунă.

Районри чылай подразделенисенче çар ĕçне тăрăшса вĕреннин, дисциплинăна çирĕппĕн пăхăнса пынин примерне чи малтан коммунистсемпе комсомолецсем кăтартаççĕ. Патăръел вĕренӳ пунктĕнчи Журавлев, Сафиуллин, Кашурин комсомолецсем винтовка, противогаз, граната пайĕсене отлично пĕлеççĕ. Унсăр пуçне вĕсем штыкпа хире-хирĕç тăрса çапăçмалли мелсене вĕренсе çитнĕ.

Уйăх çурă хушши вĕрентнĕ вăхăтра районра çар ĕçĕнчи вуншар отличниксем палăрчĕç. Вĕсенчен чи малтан Патăръелĕнчи взвод командирне Кестер юлташа, отделени командирне Шамуков юлташа, Ыхра Çырми вĕренӳ пунктĕнче ĕçлекен Хасьянов юлташа палăртса хăвармалла. Районри çарĕç инструкторĕ В. А. Зиновьев юлташ та тăрăшса ĕçлет. Вăл ялсенче тăтăшах пулса çар ĕçне вĕрентнĕ çĕрте пысăк пулăшу парать.

Комсомолецсем çар ĕçне вĕреннĕ çĕрте

ЕТĔРНЕ. 7 сехет тĕлне клуб боецсемпе тулать. Занятие кая юлса çитекенни е йăлтах пыманни никам та çук.

Подразделени командирĕн Фомичев юлташăн çирĕп сасси илтĕнсенех, боецсем йĕркипе тăрса тухаççĕ. Унтан командир вĕсене уя тактикăллă занятисем ирттерме илсе каять. Уйра вĕсем пытанма вĕренеççĕ.

Вĕренӳре Николаев юлташăн комсомолецсенчен тăракан взвочĕ яланах малта пырать. Боецсем хушшинчи дисциплина çирĕп, мĕншĕн тесен Николаев хăйне йĕркеллĕ тытать, боецсенчен те çавнах ыйтать.

Нумай пулмасть социализмлă ăмăртун договорĕсене мĕнле пурнăçланине тĕрĕслес ĕç пулса иртрĕ. Тĕрĕслӳ комсомолецсен взвочĕ мала тухнине кăтартрĕ. Ку взводра вĕренӳ тата дисциплина енĕпе те Спиридонов, Фатеркин, Горбатов боецсем уйрăмăнах палăраççĕ.

Николаев юлташăн взвочĕ хыççăн Маслов командирăн взвочĕ пырать. Вăл та кая юлмасть. Унăн кашни боецĕ хăйне фронтри пекех тыткалать. Практикăллă занятисенче боецсем хăйсен хăюлăхĕпе паттăрлăхне кăтартаççĕ.

Боецсем винтовкăран тĕл пеме лайăх вĕренсе çитнĕ. Ежов юлташăн взводĕнчи Юхтановпа Кочергин боецсем чаплă стрелоксем шутланаççĕ.

Васильев, Волков тата ытти комсомолецсем гранатăна ывăтма лайăх пĕлеççĕ.

Всевобуча хакламан чухне

ÇĔРПӲ. (**«Чăваш Коммуни» корр.**). Çар ĕçне вĕрентме хулара ятарласа вĕренӳ пункчĕ организациленĕ.

Занятисем расписани тăрăх эрнере 3 хут пулаççĕ. Заняти пулаччен малтанхи кун райвоенкомат подразделенисен командирĕсене пухса семинар ирттерет. Çапах та хăшпĕр командирсем, сăмахран, Аликов, Сучков, Гурьянов т. ыт. те час-часах занятисене хатĕрленмесĕр пыраççĕ. Çавна пула занятисем пахалăхлă иртмеççĕ.

Вĕренекен боецсем хушшинче дисциплина çителĕклĕ вырăнта тăмасть. Чылай вĕренекенсем занятисене пĕр сăлтавсăрах сиктерни те пулнă, вĕсене çирĕп ответ тыттарман.

Политрук Антонов юлташ та вĕренӳ пуçланнăранпа политзанятисем пĕтĕмпе те 4 хутчен кăна ирттернĕ. Подразделенисенче стена хаçачĕсем те тухмаççĕ.

Çар ĕçне вĕрентес ĕçри çитменлĕхсене кĕске вăхăтрах пĕтерес пулать.

Çĕршыв валли ытларах пурçăн тăвар

Пурçăн оборона промышленноçĕнче пысăк вырăн йышăнса тăрать. Пурçăнпа халăх хуçалăхĕнче те, электротехникăра та, медицинăра та анлăн усă кураççĕ.

Юман çулçипе тăранса пурăнакан пурçăн хуртне пирĕн республикăри колхозсенче ĕрчетме пуçланăранпа висĕ çул иртрĕ. Çак висĕ çул хушшинче туса ирттернĕ ĕçсем пирĕн колхозсенче пурçăн хурчĕ ĕрчетме пысăк майсем пуррине кăтартса пачĕç. Юман çулçипе пурăнакан пурçăн хуртне 1939 çулта республикăри висĕ колхозра ĕрчетсе, пурĕ 131 килограмм кокон пухнă пулсан, иртнĕ çулта 10 колхозра ĕрчетсе, пĕр тонна ытла кокон пухнă.

Юман çулçипе пурăнакан пурçăн хуртне кăçал республикăри 53 колхозра ĕрчетнĕ. Пурĕ 5.089 килограмм кокон пухса, государствăна 96 пин тенкĕлĕх сутнă.

Колхозсем çĕнĕ ĕçе вĕренсе çитеççĕ. Кăçалхи çул юман çулçипе пурăнакан пурçăн хурчĕн коконне 28 колхозра планран ирттерсе туса илчĕç. Шупашкар районĕнчи «Чембек» колхозăн план тăрăх 80 килограмм кокон памалла пулнă пулсан, 167 килограмм панă. Красноармейски районри «Красный Борденер» колхоз государствăна кокон памалли плана 195 процент, Октябрьски районри «Чăваш Обкомĕ» колхоз —173 процент, Куславкка районĕнчи «Новая жизнь» колхоз 168 процент, «Правда» колхоз—154 процент тултарнă.

Отечественнăй аслă вăрçă пынă вăхăтра пирĕн промышленноçра пурçăн татах та ытларах кирлĕ. Çавăнпа колхозсенче пурçăн хурчĕсене пăхса усрассине лайăхлатмалла. Пурçăн хурчĕсем ĕрчетес ĕçе ялхуçалăхĕн малта пыракан отраслĕсен ретне кăлармалла.

Пурçăн хурчĕсене ĕрчетме пысăк расход кăларма кирлĕ мар. Çак ĕçре нимĕнле йывăрлăх та пулма пултараймасть. Çав вăхăтрах вăл колхоза пысăк тупăш парать. Çĕрпӳ районĕнчи «Поженар» колхоз кăçал 424 килограмм кокон пухнă, государствăна 5.292 тенкĕлĕх сутнă. Куславкка районĕнчи «Канаш» колхоз 234 килограмм кокон пухса, государствăна 4.884 тенкĕлĕх панă. Çĕрпӳ районĕнчи «Парижская Коммуна» колхоз государствăна коконсем 4.697 тенкĕлĕх, Сĕнтĕр районĕнчи «Родина» колхоз —3118 тенкĕлĕх сутнă.

Пурçăн хурчĕсене лайăх пăхасси тата коконсем пухса илесси бригадăна тĕрĕс организацилениннчен килет. СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ «Пурçăн тăвас ĕçе малалла ӳстерсе пымалли мероприятисем çинчен» йышăннă постановлени тăрăх, планран ирттерсе кокон пухнă тата государствăна сутса илнĕ укçаран кашни килограмм кокон хакĕнчен 75 процентĕ таран пурçăн тăвас тĕлĕшпе ĕçлекен бригадăсемпе звеносенчи колхозниксене памалла. Çакăн пек туни пурçăн хурчĕсем ĕрчетессине вăйлатма тата ытларах коконсем пухса илме май парать. Планлă заданисене ирттерсе тултарнă колхозниксене ĕçшĕн хушса тӳлеççĕ. Çĕрпӳ районĕнчи «Поженар» колхозра планран ирттерсе 104 килограмм кокон илнĕшĕн пурçăн тăвас тĕлĕшпе ĕçлекен бригада 1527 тенкĕ, Шупашкар районĕнчи «Чембек» колхозри бригада планран ирттерсе 87 килограмм кокон илнĕшĕн 1.326 тенкĕ укçа илет.

СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ йышăннă постановлени тăрăх, юман çулçи çисе пурăнакан пурçăн хурчĕн коконĕсене государствăна паракан колхозсене 1941 çулта вĕсем панă кокон хакĕнчен шутласа, 45 процент таран мануфактура параççĕ. Кăçал республикăри колхозсем 44 пин тенкĕлĕх тĕрлĕрен мануфактура илеççĕ. Куславкка районĕнчи «Канаш» колхоз 2.200 тенкĕлĕх, «Победа» колхоз 1.528 тенкĕлĕх, Çĕрпӳ районĕнчи «Поженар» колхоз 3.730 тенкĕлĕх мануфактура илет.

Пурçăн хуртне ĕрчетес ĕçе правительство пысăккăн хаклать тата пысăк пулăшу парать. Пурçăн хурчĕ ĕрчетекен колхозсене 20—30 гектар таран юманлăх вăрман уйăрса параççĕ. Кăçалхи çул пурçăн хуртне çитерсе усрама пурĕ 885 гектар юманлăх вăрман уйăрса, колхозсем çумне çирĕплетсе панă.

Уйăрса панă вăрманпа тĕрĕс усă курни кирлĕ. Вăрман участокĕсене çитес çул валли хатĕрлеме тытăнмалла. Участоксене суйласа илнĕ хыççăн, чикĕ хĕррипе юпасем лартмалла, уйрăм клеткăсене е кварталсене уйăрмалла. Клеткăсене уйăрни вăрмана тĕрĕс тата план тăрăх усă курма май парать.

Юман çулçипе пурăнакан пурçăн хуртне ăнăçлăн пăхса усрас тесен, кашни колхозрах çуркуннехи вăхăтра çăмартасенчен гусеницăсем кăларма тата кĕркунне сивĕ вăхăтра хуртсене иккĕмĕш хут усрама уйрăм çуртсем кирлĕ. Кăçал çакăн пек çуртсем лартма правительство колхозсене 200 пин тенкĕ укçа кивçен панă. Анчах хăшпĕр районсенче, сăмахран, Куславкка, Октябрьски, Шупашкар, Красноармейски районĕсенче кивçен панă укçапа кирлĕ пек усă курмаççĕ. Колхозсенче пурçăн хуртне пăхса усрама ăшă çуртсем лартмалла, пур пек çуртсене юсаса пысăклатмалла.

Пурçăн хуртне ĕрчетес тĕлĕшпе ĕçлеме колхозсенче ятарласа уйрăм бригадăсем е звеносем организацилемелле. Çав бригадăсемпе звеносен хĕл вăхăтĕнчи ĕçсене йĕркеллĕн туса пымалла.

Агроном **Н. КОНДАКОВ.**

Нумай ачаллă амăшсене пособи параççĕ

ÇĔМĔРЛЕ. (**«Чăваш Коммуни» корр.**). Паянхи куна районра нумай ачаллă 97 çемье государствăран пособи илсе тăрать. Çĕмĕрле ялĕнчи Дария Шуканова 5-мĕш çул ĕнтĕ пособи илсе тăрать. Ку таранччен вăл 12 пин тенкĕ илнĕ, çавăн пекех Тури Кăмăшари Татьяна Волковăна та 18 пин тенкĕ панă.

Кăçал районри нумай ачаллă амăшĕсене пĕтĕмпе 204 пин тенкĕ панă. Вăл шутран иккĕмĕш çурçулĕнче 80 пин тенкĕ панă.

Хĕрлĕ Çар боецĕсен çемьисене пулăшаççĕ

Платкари «Хĕрлĕ Ялав» колхозра (Шупашкар р.) Хĕрлĕ Çар çемьисене лайăх пулăшса пыраççĕ. Халь кашни Хĕрлĕ Çара кайнă боецăн çемьине 3-шер пăт тырă пачĕç. Хĕрлĕ Çар боецĕсен çемьисене валли кирлĕ таранччен тĕштырă уйăрса хунă.

Н. МЫШКИН.

Халăх перекетлĕхĕпе государство заемĕсем

Сталин юлташ Октябрьти Социализмлă Аслă Революци XXIV çул тултарни çинчен тунă историллĕ докладра совет халăхĕн Хĕрлĕ Çарпа Хĕрлĕ Флота куллен пулăшса пыма кирли çинчен кăтартса пачĕ.

Пирĕн çĕршыв оборонин хăватне ӳстерес ĕçре, халăхран пухăнакан укçа-тенкĕсемсĕр пуçне, государство заемĕсемпе перекет кассисем урлă пухăнакан укçа-тенкĕсем пысăк вырăн йышăнса тăраççĕ.

Чăваш республикинчи ĕççыннисем Сталин юлташ чĕнсе калавне производствăллă çĕнĕ çĕкленӳпе, стахановла ĕçленипе тата политикăллă активлăхне вăйлатнипе ответлеççĕ. Пирĕн республикăри нумай колхозниксемпе единоличник хуçалăхĕсем Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) Заемĕн укçине срокчен парса татрĕç. Улатăр районĕнчи «Красная звезда» колхоз членĕсем 4.015 тенкĕлĕх çырăннă заем укçине пĕтĕмĕшпех тӳлесе татнă. Советски районри Чумашкасси ялсоветне кĕрекен колхозниксем, 18 пин тенкĕлĕх заем çырăнса, укçине йăлтах тӳленĕ.

Ноябрĕн 1-мĕш тĕлне республикăри 473 колхозра заем укçине парса татнă. Чкаловски районри колхозниксемпе единоличник хуçалăхĕсем хушшинче заемшăн укçа-тенкĕ пухса çитернĕ. Вăрнар районĕнче те заемшăн укçа пухасси аван пулса пырать. Районĕпе ĕççыннисем заема 235 пин тенкĕлĕх çырăннă пулсан, халĕ укçине 231 пин тенкĕ пухнă.

Республикăри ĕççыннисем çĕршыв оборонин фондне заем облигацийĕсене 4.736 пин тенкĕлĕх панă. Шупашкар хулинчи ĕççыннисем оборона фондне заем облигацийĕсем 642 пин, Улатăр районĕ — 433 пин, Пăрачкав районĕ — 492 пин тенкĕлĕх панă. Çĕршыв оборонин фондне укçа-тенкĕпе заем облигацийĕсене парасси вăйланса пырать.

Хăшпĕр районсенче заемшăн укçа-тенкĕ пухас ĕçе çителĕксĕр туса пыраççĕ. Юлашки кунсенче Етĕрне, Первомайски районсенче заемшăн укçа пухасси вăйсăрланнă. Улатăр районĕ те çак ĕçре кайра пырать.

Халăх укçи-тенкисене перекет кассине хывасси кунран-кун ӳссе пыма тивĕçлĕ. Пирĕн çĕршыв патриочĕсем — рабочисем, колхозниксем тата интеллигенци перекет кассине хывнă кашни пĕр тенкĕ укçа Совет Союз оборонин хăватне çирĕплетме тата тăшмана хăвăртрах çапса аркатма пулăшнине лайăх пĕлсе тăраççĕ.

Нумаях пулмасть Ш. юлташ Шупашкарти перекет кассине 2.000 тенкĕ, З. юлташ — 2.000 тенкĕ, К. юлташ—1500 тенкĕ, Ч. юлташ 1.400 тенкĕ пырса хыврĕç. Вĕсем перекет кассине укçа хывма пырсан: пирĕн укçапа государство тăшмана хаяррăн аркатса тăкнă çĕрте усă куртăр, терĕç.

Пирĕн ĕççыннисем государствăна укçа-тенкĕ парса пулăшассине кулленех вăйлатса пыраççĕ. Ноябрь уйăхĕн иккĕмĕш вунăкунлăхĕнче Шупашкарти перекет кассине 88 пин тенкĕ, Вăрмар районĕнче — 12 пин тенкĕ, Сĕнтĕрвăрри районĕнче — 23 пин, Вăрмар районĕнче — 12 пин тенкĕ укçа хывнă.

Малта пыракан колхозсен тата колхозниксен примерĕ тăрăх, заем укçине срокчен тӳлесе татассишĕн кĕрешĕве вăйлатсах пымалла.

А. МИХАЙЛОВ.

Страховани ĕçне лайăхлатни кирлĕ

Юлашки вăхăтра хăшпĕр районсенчи колхозсенче обществăллă пурлăха страхлас тĕлĕшпе политикăллă-массăллă ăнлантару ĕçне вăйсăрлатни палăрать. Выльăх-чĕрлĕхсене ирĕклĕн страхласси уйрăмăнах япăх пулса пырать. Выльăхсене ирĕклĕн страхлассипе Тăвай районĕ питех те çителĕксĕр ĕçлет. Кунта 1941 çулти январĕн 1-мĕш тĕлне лашасене 52 процент ытларах страхланă пулсан, халĕ вăл хисеп 18 процента çити чакнă, сыснасем енĕпе 67 процентран 37 процента çити, ĕнесем енĕпе 54,9 процентран 27,3 процента çити чакнă. Çав вăхăтрах районра обществăллă выльăх-чĕрлĕхсен шучĕ палăрмаллах ӳснĕ.

Тăвай районĕ выльăхсене ирĕклĕн страхлас тĕлĕшпе начар ĕçлени страховой инспектор Кириллов юлташран та килет. Вăл хăйне шанса панă ĕçе кирлĕ пек туса пымасть, колхозсене тухса çӳремест, массăпа çыхăнмасть.

Выльăхсене ирĕклĕн страхлани колхозсене тата колхозниксен хуçалăхĕсене пысăк усă парать. Улатăр районĕнчи колхозсем хăйсен выльăхĕсемпе пурлăхĕсене ирĕклĕн страхлас тĕлĕшпе аван ĕçлеççĕ. Районра выльăх-чĕрлĕхсене тата пурлăха ирĕклĕн страхлакансен йышĕ çулран-çул ӳссе пырать. Улатăр районĕ ноябрĕн 1-мĕш тĕлне сверхокладнăй страхованин çулталăкри планне 132 процент ытларах тултарнă.

Выльăхсемпе пурлăхсене ирĕклĕн страхласси Шăмăршă районĕнче чылаях лайăхланчĕ. Район çулталăкри плана 103 процент тултарнă. Районри страхинспектор Игнатьев юлташ кăтартуллăн ĕçлет. Ăна районри партипе совет тата обществăллă организацисем ĕçре пулăшса пыраççĕ.

Шăхасан районĕ пурлăхсене ирĕклĕн страхлас тĕлĕшпе паха тĕслĕхсем кăтартса пырать. Çулталăкри плана 132 процент тултарнă. Елчĕк районĕ те Шăхасан районĕнчен юлмасть.

Обществăллă выльăх-чĕрлĕхсемпе пурлăха страхлас тĕлĕшпе Сĕнтĕр районĕ çителĕксĕр ĕçлет, кунта çулталăкри плана 35,9 процент çеç пурнăçланă.

Вăйлă тырпул туса илни тата выльăх-чĕрлĕхсен шучĕ ӳссе пыни колхоз производствине ытларах çирĕплетме май пачĕ. Тунă çитĕнӳсене малашне те аталантарса пырас тесен, колхозсен инвентарьсене, машинăсене, выльăх-чĕрлĕхсене тата çуртйĕрсене йĕркеллĕ пăхса усрама тăрăшмалла, пĕтĕм пурлăха ирĕклĕн страхламалла. Ирĕклĕн страхланă укçапа колхозсем инкек-синкеке пула пĕтнĕ выльăхсем вырăнне выльăхсем туянма, çĕнĕрен çуртйĕрсем лартма, çĕнĕрен пурлăх туянма пултараççĕ.

Республикăри хăшпĕр колхозсенче страхланă пурлăхсем çине çителĕксĕр çаврăнса пăхни курăнать. Кашни колхозăн страхланă пурлăха тирпейлĕн тытса усрамалла, ăна çирĕп сыхламалла.

Вырăнсенчи партипе совет органĕсен обществăллă пурлăха страхлас тĕлĕшпе колхозсене тивĕçлипе пулăшса пымалла.

Н. МАТВЕЕВ.

Çар ĕçне вăйлатар!

«Нимĕç империалисчĕсене тата вĕсен çарне пурпĕрех çапса аркататпăр» тесе пирĕн çулпуç каланă хаяр та чăн сăмахсем пĕтĕм тĕнчене янăраса кайрĕç. Çакăнпа пĕрлех Сталин юлташ нимĕç çарĕсем хăйсем тĕллĕн, стихийно пĕтес çуккине, фашизма çĕнтерес ĕçе организацилеме кирлине тата ăна тума йăлтах çак ĕçе пăхăнтарма кирлине кăтартса пачĕ. Тăшмана çĕнтерме «пирĕн çарпа пирĕн флота хамăрăн пĕтĕм çĕршыв енчен ĕçлĕн те активлăн пулăшса пыни кирлĕ; пирĕн рабочисемпе служащисем, арçынсемпе хĕрарăмсем, предприятисенче ывăнма пĕлмесĕр ĕçлени тата вĕсем фронта валли танксем, танксене хирĕç пемелли пăшалсемпе орудисем, самолетсем, тупăсем, минометсем, пулеметсем, винтовкăсем, боеприпассем ытларах та ытларах парса пыни кирлĕ; пирĕн колхозниксем, арçынсемпе хĕрарăмсем, хăйсен уйхирĕсенче ывăнма пĕлмесĕр ĕçлени тата вĕсем фронтпа çĕршыва валли тырпул, аш-какай, промышленность валли чĕртавар ытларах та ытларах парса пыни кирлĕ; пирĕн пĕтĕм çĕршыв тата ССР Союзĕнчи мĕнпур халăхсем организациленсе пĕрлĕхлĕ çар лагерĕ, пирĕн çарпа тата флотпа пĕрле хамăр тăван çĕршывăн чыслăхĕпе ирĕклĕхĕшĕн, нимĕç çарĕсене çапса çĕмĕрессишĕн ирĕклĕхлĕ аслă вăрçă туса пыракан лагерь пулса тăни кирлĕ», тенĕ Сталин юлташ.

Çулпуç чĕнĕвне пирĕн çĕршыври мĕнпур ĕççыннисем, çав шутрах чăваш халăхĕ те, чĕререн ырласа йышăнчĕç. Республикăри ĕççыннисем çулпуç чĕнĕвĕ çине фабрикăсемпе заводсенче, колхозсенче, МТС-сенче ĕç тухăçлăхне фронт ыйтнă пек хăпартса ответлеççĕ. Çакна Улатăртан, Канашран, Куславккаран тата ытти районсемпе хуласенчен килекен хыпарсем лайăх çирĕплетсе параççĕ.

Çак тĕп задачăна пурнăçа кĕртсе пынипе пĕрлех, парти организацийĕсен халăха çар ĕçне вĕрентсе хатĕрлессине те йĕркеллĕ туса пымалла. Çар ĕçне вĕренесси партин кашни пуçламĕш организацин ĕçĕнче пысăк вырăн йышăнса тăмалла тата ăна кашни кун, кашни сехетре туса пымалла.

Отечественнăй вăрçă пуçланнăранпа республикăра оборона ĕçне вĕренесси чылай ӳсрĕ. Осоавиахим организацийĕн ретне çĕнĕрен 36 пин çын хутшăнчĕ, çĕнĕрен 580 пуçламĕш организаци организациленчĕ, оборона ĕçне вĕренмелли кружоксен тата вĕсенче вĕренекенсен шучĕ те чылай ӳсрĕ. Партипе совет активĕ тата Осоавиахим членĕсем çар ĕçне вĕренесси кĕске вăхăтра тата ăнăçлă пулса иртрĕ. Республикăри чылай районсемпе хуласенче çар тактикин занятийĕсем пулса иртрĕç. Осоавиахим организацийĕсенче çар ĕçне вĕренсе ӳснĕ çĕршер çынсем халĕ отечественнăй аслă вăрçăн фрончĕсенче паттăррăн çапăçаççĕ.

Тăшман сывлăшран килсе тапăннинчен тата химилле тапăнуран сыхланмалли правилăсене халăха вĕрентесси пирки тухнă ССР Союз Совнаркомĕн постановленине пурнăçа кĕртсе пырса чылай пысăк ĕçсем тунă. Республикăра ПВХО норми тăрăх вуншар пин рабочисемпе колхозниксене, интеллигентсене, килхуçи арăмĕсене вĕрентсе хатĕрленĕ.

Осоавиахимăн обществăллă инструкторĕсем хуласемпе ялсенче пурăнакансене çар ĕçне куллен вĕрентеççĕ. Тăвай районĕнче Осоавиахим инструкторĕ Шугуров юлташ халăха оборона ĕçне вĕрентес енĕпе ывăнма пĕлмесĕр ĕçлет. ПВХО норми тăрăх вăл оборона ĕçне 360 çынна вĕрентнĕ. Сĕнтĕр районĕнче ĕçлекен Осоавиахим инструкторĕн Яшмолкина юлташăн ĕçне мухтама тивĕç. Вăл ПВХО ĕçне 200 çынна вĕрентсе кăларнă.

Военнообязаннăй тата çар призывне кĕме тивĕçлĕ вуншар пин çынсем ГСО норми тăрăх санитари ĕçне тата малтанхи пулăшу парас ĕçе вĕренчĕç.

Аслă çулпуç чĕнни çине ответлесе, çĕршер пин патриоткăсем—хĕрачасемпе хĕрарăмсем — врачсем, сестрасем, санитаркăсем пулса, Хĕрлĕ Çар ретне хăйсен ирĕкĕпе кайрĕç. Вĕсем çапăçура аманнă боецсене пур енĕпе те пулăшса пыраççĕ. Нумай çĕр хĕрачасемпе арăмсем медсестрасем, санитаркăсем пулма курссенче вĕренме тытăнчĕç.

Хальхи вăхăтри вăрçă боецран пысăк пĕлӳлĕх ыйтать. Кашни боецăн винтовкăпа, гранатăпа, автоматпа, минометпа, пулеметпа тăрса çапăçма, штыкпа тăрса çапăçма, хирти тактика йĕркисемпе усă курма, тăшман танкĕсене, орудийĕсене çĕмĕрме пĕлес пулать. Оборонăн Государственнăй Комитечĕ ССР Союзĕнчи граждансене пурне те обязательнăй йĕркепе çар ĕçне вĕрентесси çинчен йышăннă постановлени çавăн çинчен асăрхаттарса, пĕтĕм халăха, хĕçпăшал тытма пултаракан кашни рабочипе колхозника, интеллигента çар ĕçне вĕренсе çĕршывăн квалификациллĕ воинĕ пулса тăма хушать.

Çак постановление пурнăçа кĕртессишĕн кĕрешсе республикăри парторганизаци чылай ĕçсем тунă ĕнтĕ. Парти организацийĕсем райвоенкоматсене учебнăй пунктсем организацилес тата занятисем пуçланас куна лайăх хатĕрленсе кĕтсе илес ĕçре пысăккăн пулăшнă. Вĕренӳ пункчĕсене командирсемпе политработниксене уйăрса çирĕплетме пулăшнă, оборона литературипе пур пунктсенче те çителĕклĕн илсе çитернĕ. Парти организацийĕсем вĕренӳ пункчĕсенче ĕçе епле йĕркелесе пынипе тата военнообязаннăйсем çар ĕçне мĕн чухлĕ ăнăçлăн вĕренсе пынине сăнаса тĕрĕслесе тăнă, çитменлĕхсене вăхăтра пĕтерме пулăшнă: Нумай пунктсенче, тĕслĕхрен, Канаш, Первомайски, Шăхасан, Красноармейски, Шупашкар, Сĕнтĕрвăррипе Куславкка районĕсенче çар ĕçне вĕренессин пĕрремĕш тапхăрĕ лайăх тĕслĕхсемпе вĕçленчĕ. Пĕтĕм вĕренӳ практикăпа çыхăнса пычĕ.

Вĕренӳ пункчĕсенче политикăллă-массăллă ĕç аван пулса пычĕ. Коммунистсемпе комсомолецсем вĕренӳре те, политикăллă-массăллă ĕçре те ертсе пыракансем пулчĕç. Коммунист Васильев, комсомолец М. Семенов (Шăхасан районĕнчен) вĕренӳре отлично пычĕç тата юлсарах вĕренекенсене пулăшса тăчĕç.

Районсенчи парти комитечĕсем халăха çар ĕçне вĕрентес енĕпе нумай ĕçлерĕç. Анчах çак ĕç вăл малалла тума кирлĕ ĕçĕн пуçламĕшĕ кăна-ха. Сталин юлташ ноябрĕн 6-мĕшĕнче Мускав Совечĕн чаплă ларăвĕнче тунă докладра кăтартнисене пурнăçа кĕртес тесе, партипе комсомол организацийĕсен халăха çар ĕçне вĕрентессине нихăçанхинчен те вăйлăрах туса пымалла. Парти руководителĕсен районсенче, ялсенче, хуласенче çар ĕçне вĕрентессине хăйсен ертсе пымалла.

Партин хăшпĕр вырăнти организацийĕсем çак ĕçе тивĕçлипе туса пыман тĕслĕхсем те пур-ха. Шупашкар хулинче те ку ĕçе кирлĕ чухлĕ сарса пыманни палăрать. Çар ĕçне обязательнăй йĕркепе пурне те вĕрентесси Çĕмĕрле, Улатăр, Советски районсенче уйрăмах вăраххăн пулса пырать.

Хĕрлĕ Çар боецĕсене, хĕçпăшал пекех, хĕлле йĕлтĕр кирлĕ. Йĕлтĕр хăвăртрах куçса çӳреме, тăшман тылне хăвăртрах кĕрсе кайма пулăшать. Хальхи вăхăтра боецсене йĕлтĕрпе усă курма, ăна упрама вĕрентес пулать, аманнă боеца йĕлтĕр çинче илсе çӳремелли майсене кăтартас пулать. Кун хыççăн вара йĕлтĕрпе хăвăрт çӳреме вĕренес пулать.

Тăшман сывлăшран килсе тапăннинчен тата химилле тапăнуран сыхланма Совет правительстви пĕтĕм халăха обязательнăй йĕркепе вĕрентесси çинчен йышăннă постановленине пур организацисемпе çурт управленийĕсен те, ĕçе ырана хăвармасăр, пурнăçлас пулать. Анчах та партин вырăнти хăшпĕр организацийĕсем çак постановленине пурнăçа кĕртнĕ çĕрте питĕ те вăраххăн ĕçлеççĕ. Кăна уйрăмăнах Улатăр, Шăмăршă, Сĕнтĕрвăрри районĕсенче курма пулать. Парти организацийĕсен кĕске вăхăтрах халăха сывлăшран килсе тапăннинчен тата химилле тапăнуран сыхланмалли правилăсене вĕрентсе çитермелле. Çак ĕçе çитĕннĕ çынсене кашнинех вĕрентмелле. Сывлăшран килсе тапăннинчен тата химилле тапăнуран сыхланмалли правилăсене вĕреннĕ хыççăн, малалла ăна пурнăçра тума сарлакарах программа тăрăх вĕренме тытăнмалла.

Хĕрлĕ Хĕрес тата Хĕрлĕ Çуруйăх организацийĕсен мĕнпур ĕçне Хĕрлĕ Çара пулăшас енĕпе туса пымалла. Предприятисенче, учрежденисенче, колхозсенче тата пурăнакан пысăк çуртсенче, шкулсенче санитарнăй постсем тумалла. Кашни çурт, шкул, предприяти сывлăшри тăшманран хӳтĕленме тата тăшмана хирĕç тăма хатĕр пулмалла.

Çар ĕçне вĕренессине пурнăçа кĕртнĕ çĕрте комсомол райкомĕсем, фабрикăсемпе заводсенчи, колхозсенчи комсомол пуçламĕш организацийĕсем пысăк вырăн йышăнса тăма тивĕçлĕ. Хăшпĕр комсомол организацийĕсем ку тĕлĕшпе лайăх ĕçлеççĕ. Тĕслĕхрен, уйрăм район центрĕсенче тата йышлăрах комсомол организацийĕсенче танксене пĕтерме вĕренекенсен отрячĕсене тунă. Республикăра пĕтĕмпе çĕршер отряд организациленĕ. Шупашкар районĕнче танксене пĕтерме вĕренекенсен занятийĕсем райцентрта тата йышлăрах комсомол организацийĕсенче 4 çĕрте пулса иртеççĕ. Ишлей тата Тăвай районĕсенче те кун пек отрядсем чылай. Танксене пĕтерме вĕренекенсен отрячĕсенче арçын ачасем тăраççĕ. Халĕ нумайĕш отрядсенче занятисем пуçланнă та ĕнтĕ. Комсомолецсен çак лайăх пуçарăвне ытти çĕрти комсомол организацийĕсен те тытăнмалла, комсомол райкомĕсен ăна ертсе пымалла.

Халăха çар ĕçне вĕрентни халĕ калама çук пысăк ĕç пулса тăрать. Çак ыйту тавра пропаганда ĕçне куллен туса пырас пулать. Ялсенчи агитаторсен, пропагандистсен, интеллигентсен халăха çывăх тата ăнланмалла сăмахсемпе колхозниксене аслă вырăс халăхĕ историре пĕрре çеç мар ютçĕршыв оккупанчĕсене хирĕç паттăррăн çапăçса çĕнтерни çинчен, паттăр полководецсем Дмитрий Донской, Александр Невский, Кузьма Минин, Дмитрий Пожарский, Александр Суворов, Михаил Кутузов ертсе пынипе ирĕке юратакан вырăс халăхĕ пĕр хут çеç мар паттăрлăх кăтартса тăшмансене аркатни çинчен каласа парас пулать.

Большевикла агитаци таса чăнлăхне кашни рабочи, кашни колхозник патне çитермелле. Кăна тума агитацин пур енĕсемпе те усă курас пулать. Отечественнăй вăрçăн фрончĕсенчен килекен хыпарсене халăха тӳррĕн каласа парассине нумай хут вăйлатмалла.

Çĕршывшăн хăрушă вăхăт килсе тухрĕ. Пирĕн çинче, пурин çинче те ответлăх пысăк. Çав ответлăха туйса илсе, тĕрĕс ĕçшĕн пыракан çапăçăва эпир пĕтĕм вăя пама тивĕç. Хамăрăн пĕтĕм вăй-хăвата, халăхăн пултарулăхĕпе хастарлăхне, çĕршывăн мĕнпур пуянлăхне пĕр çĕре пĕтĕçтерсе йăлтах фронт валли, йăлтах тăшмана çапса çĕмĕрес ĕç валли парар!

А. МАТВЕЕВ.

ВКП(б) Чăваш Обкомĕн секретарĕ.

СОВЕТ СОЮЗНЕ ПУЛĂШМА

НЬЮ-ИОРК, ноябрĕн 28-мĕш. (ТАСС). Канадăра тухса тăракан «Стар» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, Канадăри Хĕрлĕ Хĕрес организацийĕ Совет Союзĕ валли медикаментсем, хирургире тата медицинăн ытти ĕçĕсенче кирлĕ тĕрлĕ хатĕрсем илме 500.000 доллар укçа пухас тĕлĕшпе кампани пуçласа янă. Канадăри Хĕрлĕ Хĕрес организацийĕ Совет Союзне медицина енĕпе пулăшу пама укçа пухас тĕлĕшпе ĕçлекен мĕнпур пысăк организацисене пĕрлештерме тăрăшать.

Канадăри пысăк хаçатсем пурте çак фонда валли укçа-тенкĕ пухса пама пулнă. Винницегра çак кунсенче митинг пулса иртнĕ. Совет Союзне медицина енĕпе пулăшмашкăн тунă фонда çав митингра 3000 доллар пухса панă. Украинецсен хăйсен тăван çĕршывне пулăшас тĕлĕшпе ĕçлекен ассоциацийĕ 1000 доллар панă.

Батт радио тăрăх тухса калани

НЬЮ-ИОРК, ноябрĕн 28-мĕш. (ТАСС). Виçĕ державăн Мускаври конференцийĕнче пулнă Америка миссийĕн членĕ Батт радио тăрăх тухса каласа, Совет Союзне пур майсемпе те пулăшма тепĕр хут чĕннĕ тата совет рабочийĕсемпе техникăри специалистсен ĕçне пысăк хак панă.

«Гитлера хирĕç кĕрешме вырăссене хамăр енчен май çитнĕ таранах пулăшасшăн эпĕ çĕр процентпех тăратăп,—тенĕ Батт.—Российăра эпĕ çакна куртăм: унта эпир парса тăракан материалсемпе тата станоксемпе лайăх усă кураççĕ». Совет Союзĕнче самолетсем тата моторсем туса кăларакан заводсенче пулнă чухне Батт совет рабочийĕсемпе техникĕсем лайăх ĕçленине курнă. «Вĕсем,—тенĕ вăл,—вăхăта усăсăр ирттермесĕр тухăçлăн ĕçлеççĕ, вĕсем ăслă, пултарулă механиксем». «Советăн официальнăй представителĕсем,—тенĕ вăл малалла,—ĕçе лайăх пĕлекен, нумай вĕреннĕ çынсем пулса тăнине кăтартса пачĕç».

«Вырăссем,—тенĕ Батт,—мĕн вĕçне çитиччен кĕрешме хатĕр тăраççĕ. Гитлерпа мир тăвасси çинчен пĕр сăмах асăнсан та, вĕсем тарăхаççĕ. Вырăссем Англипе Пĕрлешӳллĕ Штатсенчен пулăшу илсе тăрсан, вĕсем нимĕçсем тапăнса пынине чарса лартма кăна мар, вĕсем противника ăçтан килнĕ çавăнтах хăваласа яма пултарассине çирĕппĕн шанса тăраççĕ». Малалла Батт, октябрь уйăхĕн пуçламăшĕнче, хăй Мускавран Лондона таврăнсан, хăшпĕр тусĕсем унран:—мĕнле шутлатăн, Мускав тата 30 кун хушши çапăçса тăма пултарайĕ-ши?—тесе ыйтнисем çинчен каланă. «Эпĕ ун пек ыйтакансене: ман шутпа, Мускав çак хĕлтех парăнас çук-ха, терĕм. Çакна эпĕ темиçе эрне каярах каланă. Халĕ те эпĕ çавнах калатăп. Нимĕçсем çирĕппĕн хирĕç тăракан халăх çине, çирĕп тӳсĕмлĕ халăх çине пырса перĕнчĕç, çав çирĕплĕхе Германин бронетанковăй войскисем ниепле те çĕмĕрме пултараймаççĕ. Вырăссем чакаççĕ пулсан та, çакă вăл паникăпа арканса кайса чакни мар, организованно та йĕркеллĕ чакни пулса тăрать. Американецсемпе англичансем пулăшса тăрсан, нимĕçсем вырăссене поражени кӳме пултараймаççĕ», тенĕ Батт.

Юлашкинчен Батт Совет Союзĕн руководителĕсем çирĕп шухăшпа тăни çинчен каласа, çав çирĕплĕхе пысăккăн ырланă.

Стимсонпа Бернс заявленийĕ

НЬЮ-ИОРК. Ноябрĕн 28-мĕш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентстви Вашингтон хулинчен пĕлтернĕ тăрăх, Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсен çарĕç министрĕ Стимсон çапла каланă: нимĕçсем хальхи вăхăтра финсен войскисемпе Хĕвелтухăçĕнчи фронтăн çурçĕр участокĕнче хăйсен агрессиллĕ тĕллевне пурнăçа кĕртес ĕçре усă кураççĕ,—тенĕ.

«Финлянди çарĕ çавăн пек положение малаллах тӳссе пынишĕн кӳренме тивет,—тесе каланă вăл.—Çакă вăл Финлянди интересĕсемшĕн кăна мар сиенлĕ, çакă вăл тата Германи енчен Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсене те сиен кӳме май парать. Хĕçпăшала кивçен е арендăна парас закона пурнăçа кĕртес тĕлĕшпе ĕçлекен уполномоченнăйăн заместителĕ, виçĕ çĕршывăн Мускаври конференцийĕнче пулнă Америка миссийĕн членĕ Бернс генерал та пичет представителĕсене çапла пĕлтернĕ: «Финлянди Германие пысăк пулăшу парать, çакă вăл, хĕçпăшала кивçен е арендăна парас закон тăрăх, Российăна материалсем тăратас ĕçре пирĕн нациллĕ интерессене хирĕç пырать», тенĕ.

Америка хăйĕн войскисене Голланди Гвианине яма йышăннă

НЬЮ-ИОРК, ноябрĕн 26-мĕш. (ТАСС). Америкăри çар вăйĕсене Голланди Гвианине яма йышăнни çинчен «Нью-Йорк таймс» хаçат çапла çырать: çакăн пек йышăннин стратегиллĕ тата политикăллă пĕлтерĕшĕ Америка войскисене Исландие янин пĕлтерĕшĕнчен пысăкрах пулать. Çак решение Вейгана çурçĕр Африкăри войскăсен командующинчен кăларнă хыççăн йышăннă, тесе кăтартса парать хаçат. «Америка войскисене Голланди Гвианине яма йышăннă решени, хĕçпăшала кивçенле е арендăна памалли закон тăрăх де Голль войскисене пулăшу пама йышăннă решенипе пĕрле,—тесе çырать малалла хаçат,—Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсем Виши тĕлĕшпе хăйсен политикине улăштарнине уççăнах кăтартса паракан чи малтанхи тĕслĕх пулса тăрать». Хаçат пĕлтернĕ тăрăх, çĕнĕ мероприяти Франци Гвианине уйăрса хурать, хĕвеланăç полушарине тĕнĕлĕн держависем кирек епле майпа пырса кĕрессинчен те сыхласа тăма Англин, Америкăн тата Бразилин войскисемшĕн май туса парать.

«Нью-Йорк геральд трибюн» хаçат çапла çырать: Голланди Индийĕ Виши правительствипе унăн политики контроль туса тăракан Франци Гвианипе кӳршĕллĕ вырнаçнă. Голланди Гвианине войскăсем яма йышăнни Америка правительствин мĕнле те пулин çĕнĕ политикине пĕлтермест. Ку решение юлашки вăхăтра Вишипе Берлинра темĕнле иккелентерекен ĕçсем пулса пынине пула йышăнма тиврĕ. Голланди Гвианинчи боксит рудникĕсем Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсен алюминий промышленноçне кирлĕ мĕнпур бокситăн 60 процентне парса тăма пултараççĕ, тесе палăртать хаçат.

Ливан—никама пăхăнса тăман государство

ЛОНДОН, ноябрĕн 28-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви Бейрутран çапла пĕлтерет: де Голлĕн Сирири представителĕ Потру генерал Ливан никама пăхăнса тăман государство пулса тăрать тесе пĕлтернĕ. Вăрçă пĕтеччен çĕршыва сыхлас ĕçе союзниксем туса пыраççĕ, Ливанăн войскисем союзниксен командованине пăхăнса тăраççĕ.

Таи хăйне хӳтĕлеме хатĕр

ШАНХАЙ, ноябрĕн 27-мĕш. (ТАСС). Таири хаçатсем пĕтĕм Таи çĕршывĕнче вăрçă чухнехи положени тăвасси çинчен тата пĕтĕм çĕршыв ресурсĕсене мобилизацилесси çинчен çыраççĕ. Çавăнпа пĕрлех хаçатсем Таи правительстви вăрçă вăхăтĕнче кирлĕ мерăсене пурне те йышăнни çинчен те калаççĕ.

АНГЛИРИ ÇАР ЗАВОЧĔСЕНЧЕ. **Ӳкерчĕк çинче:** танксен массăллă производстви.

ТАСС фотоӳкерчĕкĕ.

Англи войскисем Гондара илнĕ

ЛОНДОН, ноябрĕн 28-мĕш. (ТАСС). Англи командованин Нейробире пичетлесе кăларнă коммюникинче çапла пĕлтернĕ: ноябрĕн 27-мĕшĕнче каçхине Итали генералĕ Масик Гондар крепоçне Англи войскисен аллине панă. Юлашки атака, хĕвел тухас умĕн икĕ флангран та пуçланса, питех те вăйлăн пулса пынă. Çапăçусем оборона тума çавтери лайăх, сăртлă вырăнсенче пулса иртнĕ. Ирхине 8 сехет те 30 минута тĕлне англичансем противникăн оборона линийĕсене икĕ флангран та татса кĕнĕ. Импери войскисем кăнтăрла тĕлне противника кăнтăрти флангран çавăрса илнĕ те унăн оборона тытмалли позицийĕсене тылран пырса атакăланă. Çакăн хыççăн противникăн Хĕвелтухăç Африкăри чи юлашки крепоçĕ, ултă уйăх хушши çирĕплетсе пынăскер, парăннă. Тыткăна илнисене тата трофейăсене шутласа тухайман-ха, анчах çакă паллă: Гондара сахалтан та 10.000 çын хӳтĕлесе тăнă, вĕсенчен çурри ытла итальянецсем, вĕсен аллинче 50 оруди пулнă.

Итальянецсен Хĕвелтухăç Африкăри юлашки крепоçне — Гондара илессишĕн пынă çапăçусене Суданăн, Кăнтăр-Африкăн, Хĕвеланăç Африкăн тата Индин горно-стрелковăй чаçĕсем тата ирĕклĕ французсен пысăках мар отрячĕ хутшăннă. Юлашки çапăçура Абиссини войскисем тĕп вырăн йышăнса тăнă.

Итали войскисем контратака тăвассинчен пăраннă

ЛОНДОН, ноябрĕн 28-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Абиссинире Гамбаш фронтĕнче Англи войскисем Каба-Риджана йышăннă хыççăн Итали войскисем англичансене хирĕç контратака тума приказ илнĕ пулнă, анчах Итали войскисем çав приказа пурнăçа кĕртессинчен пăраннă.

Нимĕçсем итальянецсем çине пулеметсенчен пенĕ

НЬЮ-ИОРК, ноябрĕн 28-мĕш. (ТАСС). Оверсис ньюс агентстви çапла пĕлтерет: итальянецсем, правительствăран Итали войскисене Ливирен каялла чĕнсе илме ыйтса, Римри Венеци площадьне демонстраци тума пухăннă пулнă. Германи войскисем вĕсем çине пулеметсенчен пенĕ.

Венгри халăхĕ вăрçа чарса лартма ыйтать

БЕРН, ноябрĕн 27-мĕш. (ТАСС). Венгрирен килсе тăракан хыпарсем Венгри халăхĕ вăрçа пула ывăнса çитни çинчен тата çав вăрçа чарса лартма ыйтни çинчен калаççĕ. Гитлер, Геббельс, Хорти тата Бардоши Российăна хирĕç пыракан вăрçă «çиçĕм пек хăвăрт» пулса иртет тесе ĕнентернисем суя пулнине венгерецсем вĕçне çитиччĕнех ăнланса илнĕ. Вăрçă пуçланнăранпа пилĕк уйăх ытла иртрĕ, акă хĕл те çитсе тăчĕ, вăрçă халь тин пуçланать пек кăна туйăнать.

Нумаях пулмасть Хĕвелтухăç фронтĕнчен кавалерин пĕр дивизине каялла тавăрнă. Çав дивизи, çапăçусенче питех те хытă хавшаса çитнĕскер, малалла çапăçма пултарайман, çавăн пекех салтакĕсем те «шанчăклах» пулман. Фронтран тавăрăннă салтаксем венгерецсемпе нимĕçсен чаçĕсем вăрçăра çавтери пысăк çухатусем тӳсни çинчен каласа параççĕ.« Вырăссем питĕ те вăйлăн тата хаяррăн хирĕç тăраççĕ,—тесе каласа панă пĕр офицер,—çĕнтерессе шанмалли çук. Вырăссене çĕмĕрсе тăкнă ĕнтĕ, малалла эпир çапăçмасăрах каятпăр, тесе пире каланă хыççăн вырăссем пире хирĕç татах та вăйлăраххăн тăма пуçларĕç, вĕсен салтаксемпе хĕçпăшалсем татах та нумайрах тупăнчĕç».

Çак кунсенче Фюзешдьярмат общининче пурăнакан 125 çын Венгри премьерĕ Бардоши патне Венгрие вăрçăран кăларма ыйтса çыру çырнă, мĕншĕн тесен «çак вăрçă Венгрие вĕçĕ-хĕррисĕр çухатусемсĕр пуçне нимĕн те памасть», тенĕ çырура. Патроха местечкинче хĕрарăмсем вăрçа хирĕçле демонстраци тунă: вĕсем бургомистр патне кайнă та снабжение лайăхлатма ыйтнă. çавăн чухне «тĕп пултăр вăрçă, пире упăшкасене тавăрса парăр, эпир вăрçа чарса лартма ыйтатпăр!», тесе кăшкăрнисем илтĕннĕ.

Рождество ятлă утрав патне çĕрле пыма чарнă

НЬЮ-ИОРК, ноябрĕн 28-мĕш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентстви Вашингтонран пĕлтернĕ тăрăх, тинĕс министерстви çакăн çинчен асăрхаттарнă: Англин Рождество ятлă утравĕ (Ява утравĕнчен кăнтăрарах) патне хĕвел тухиччĕнхи вăхăт хушшинче çывхаракан пур карапсем çине те, вĕсен хăйсене уйăрса илмешкĕн лайăх паллă çук пулсан, малтан асăрхаттармасăрах пеме тытăнаççĕ. Рождество ятлă утрав патне икĕ миль çурă таран çывăха çĕрле те пырас тесен, карапсен малтан ятарласа ирĕк пама ыйтас пулать.

БИБЛИОГРАФИ

АТАКĂРА

Пирĕн летчиксен, танкистсен, моряксен, кавалеристсен, пехотинецсен паттăрлăхĕнчен пĕтĕм тĕнче тĕлĕнет. Кам пĕлмест пулĕ Чкалова, Громова, Коккинакине, Гастеллона, Топпаллера, Мухин танкистăн экипажне тата ытти нумай-нумай чаплă ятсене, вĕсен этемлĕх историне кĕрсе юлнă легендăллă ĕçĕсене.

Мĕнре-ха пирĕн Хĕрлĕ Çарăн паттăрлăхĕ? Вăл кашни боец, кашни командир, кашни политработник хăй мĕншĕн кĕрешнине тĕплĕн пĕлсе тăнинче, пирĕн ĕç — тĕрĕс ĕç иккенне, эпир хамăр тăшмана аркатса тăкассине çирĕппĕн шанса тăнинче...

Кузьма Сергеевăн «Атакăра» ятлă кĕнекинче пуçран шутласа кăларни нимĕн те çук. Кунта çыннисем те, вĕсен ĕçĕсем те — пурнăçра пулнисем. Сергеев очеркĕсенчи геройсем — летчиксем, танкистсем, пехотинецсем тата ыттисем те—пурнăçра лăпкă та, ĕçре хĕрӳллĕ çынсем. Хăшпĕрисем вĕсенчен малтанласа хăйсене пĕчĕк çынсем тесе шутлаççĕ, тепĕр чухне профессийĕсене улăштарма та хатĕр.

— Мĕншĕн мана лăпкă професси панă-ха? — тет «Чикĕ урлă» ятлă калаври герой Яковлев Егор. — Морзист...; Халиччен эп морзепе ĕçлеме питĕ юрататтăмччĕ, ак халь темшĕн ман танкист, пулеметчик е ахаль стрелок-снайпер пулас килсе кайрĕ.

Яковлев, паллах, вăрçăра кашни специальноçах кирлине аван пĕлет, анчах çапах та ăна çыхăну ĕçĕнче нимĕнле геройла ĕç те тума май çук пек туйăнать.

Пăхăсăн пăртакран—Яковлев пĕтĕм полк умĕнче чапа тухать, чăн-чăн герой пулса тăрать.

Е тата «Политрук» ятлă калаври боецах илер. Вăл пĕчĕккĕ кăна çын, сасси те хĕрачанни пек йăваш. «Характер енĕпе вара унран лăпкă çын та çук пуль». Ăна юлташĕсем, çапăçма пултараймĕ тесе, кухньăна вырнаçтараççĕ.

Пĕррехинче çапла çак боецпа повар кухньăпа чаçран кăшт каярах тăрса юлаççĕ те ял хĕрринчи çăлтан шыв ăсма тытăнаççĕ. Шăп çав вăхăтра хĕрĕнчи пӳртрен икĕ офицер сиксе тухаççĕ, револьверсенчен пеме тытăнаççĕ. Боецпа поварăн иккĕшин те винтовкисем машина кузовĕнче. Повар, машинăран аякрах мар тăраканскер, винтовкине илме чупать. Офицерсем—ун хыççăн. Курать хайхи боец — повара йывăр килме пултарать. Вăл кушак пек йăпшăнса чупса пырать те, тӳрех пĕр офицер çине сиксе ӳкет, аллисемпе унăн мăйне пăвса лартать. Ку вăхăтра повар прикладпа тепĕр офицерне тирпейлет.

Çапла лăпкă пурнăçра ним палăрман çынсемех кирлĕ самантра хăйсен пултарулăхне кăтартаççĕ, геройсем пулса тăраççĕ.

«Медсестра» калаври врач Вера Владимировна медсестра пулса белофинсене хирĕç çапăçма фронта каять. Хăйĕн паттăр ĕçĕсемшĕн, вăл нумай красноармеецсен пурнăçĕсене çăлнăшăн орден илме тивĕçлĕ пулать. Анчах хăйĕн фронтри пурнăçĕ çинчен каласа пама ыйтсан, вăл хăй çинчен пĕр сăмах та каламасть, пĕрмаях юлташĕсене мухтать. Ун шучĕпе, вăл хăй нимех те туман. Вера Владимировна вырăнĕнче пулсан ыттисем те çапла тунă пулĕччĕç. «Вăт эсир урăх сестрасене е боецсене илес пулсан»...

Çавнашкалах шутлаççĕ пирĕн ытти пиншер геройсем те. Паттăрлăх совет çыннисемшĕн куллен пулакан ĕç вырăнĕнче шутланма пуçларĕ, йăлана кĕчĕ.

«Чăнлăхшăн çеç çынсем çапла вилме пултараççĕ» ятлă калаври связист Зеленков линие тĕрĕслеме кайсан, белофинсен пĕр взводне хирĕç çапăçать, мĕн виличченех çур утăм та каялла чакмасть. «Герой калавĕ» очеркра Совет Союзĕн Геройĕ Анатолий Семенович Топаллер самолет сиенленнĕ пирки ирĕксĕрех белофинсен тылне анса ларать. Унăн юлташĕсем, пур енчен те чупса пуçтаранакан тăшмансене пăхмасăрах, сиенленнĕ самолет çумне анса ларса, юлташĕсене вилĕмрен çăлаççĕ.

«Вилĕмсĕр геройсем» очеркра Мухин танкистăн легендăллă экипажĕ тăшмана хирĕç паттăррăн çапăçса вилни çинчен каласа панă. Ку очерк хăйĕн драматизмĕпе кĕнекери пур калавсенчен те вăйлă. Ăна хумханмасăр ниепле те вулама çук.

Кузьма Сергеев хăйĕн çырулăх манерĕпе писатель-журналист. Вăл психологиллĕ «сĕм-вăрмансене» кĕмесĕр, хăйĕн геройĕсем çинчен простă та çăмăл чĕлхепе каласа парать, геройсен пурнăçĕнчи чи характерлă та интереслă тапхăрсене илсе, вĕсене кирлĕ енчен çутатса пама пĕлет. Унăн геройĕсем летчиксем, танкистсем, пехотинецсем тата ыттисем те—чăн-чăн патриотсем. Вĕсем пурнăçра хăйсене яланах лăпкă та виçеллĕ тытаççĕ, тăшмана хирĕç çапăçнă чухне пурнăçĕсене шеллемесĕр çапăçаççĕ, ăна юлашки юн тумламĕ юличчен аркатаççĕ.

Çавнашкал пирĕн çынсем, совет çыннисем.

«Атакăра» кĕнеке çамрăксемшĕн те, ваттисемшĕн те усăллă.

Ф. УЯР.

ФИЛОВ ТУХСА КАЛАНИ

СТАМБУЛ, ноябрĕн 27-мĕш. (ТАСС). Çак кунсенче Болгари парламентĕн сессийĕнче Болгарин премьер-министрĕ Филов тухса сăмах каланă. Хальхи вăрçă вăхăтĕнче Болгари тĕнĕл держависемпе пĕр майлă пыракан политика тытса тăрать, тенĕ Филов. Вăл хăйĕн сăмахĕнче Болгари правителĕсен ютçĕршывсене тытса илес шухăшĕсене тата Германин Югославипе Грецие хирĕç тунă агрессиллĕ ĕçĕсене тӳрре кăларма тăрăшнă.

Германин агрессиллĕ ĕçĕсене пула, Болгари Фракипе Македонин хĕвеланăç енчи районĕсене хăй аллине илме пултарчĕ, тенĕ вăл. Çакăнпа пĕрлех Филов, Болгария ку таранччен тытса илнĕ территорисене çителĕклĕ теме пултараймастпăр-ха, тесе палăртса хăварнă.

Болгарипе Турци хушшинчи лару-тăру çинчен сăмах хускатсан, нумаях пулмасть Болгари парламентĕнчи ютçĕршыв ĕçĕсен комиссийĕн председателĕ Янев Турци тĕлĕшĕпе хăратса каланине Филов сирсе яма хăтланнă. «Совет Российинчен парашютистсем пыни» çинчен калакан суя сăмаха, ăна халиччен пĕрре кăна мар сирсе янă пулин те, Филов каллех аса илнĕ.

Болгари халăхĕ Германие хирĕçле, фашистсене хирĕçле шухăш-кăмăлпа пурăннине Филовăн ирĕксĕрех йышăнма лекнĕ. Фашистсене хирĕçле шухăш-кăмăллă çынсене «коммунистсемпе» пĕр вырăна хурса, Филов çав вăхăтрах Болгарире коммунистсем пуррине те пытарма пултарайман. «Коммунизмпа коммунистсем Болгарире пур, анчах та вĕсем хăшпĕрисем ĕнентернĕ чухлех йышлă мар», тенĕ вăл. Филов шучĕпе «коммунистла шухăш сарăласси болгар халăхĕ хушшинче тĕнчери вăрçă йăлăхтарса çитернинчен тата çак вăрçă кӳрекен йывăрлăхсенчен килет» иккен.

Турци хаçачĕсем Филов сăмахĕ пирки мĕн çыраççĕ

СТАМБУЛ, ноябрĕн 27-мĕш. (ТАСС). Турци хаçачĕсем Болгари тытакан политика пирки малалла сӳтсе-яваççĕ. «Сон телеграф» хаçат Бенидже статьине пичетлесе кăларнă. Çав статьяра нимĕçсем Болгарие чăсрах вăрçа хутшăнма хистени пирки Болгари, çакăнтан пăрăнма хăтланса, хăйне Турци енчен темĕнле хăрушлăх хăратса тăни çинчен шухăшласа кăларни пирки каланă. Янев тухса каланă сăмахăн сăлтавĕ шăпах çакăнтан килет, тесе шутлать статья авторĕ Бенидже. Паян «Ватан» хаçат Филов халăх пухăвĕнче тухса каланă сăмах çинче чарăнса тăрать. Хаçата, уйрăмăнах, Филов: «Болгари курса тăракан вырăнне çеç юлма пултараймасть» тесе калани интереслентерет. Çакăн пирки вăл: «Болгари паянхи кун—Германи провинцийĕ, çавăнпа вăл хăйне хăй тытма та тата хăй пурнăçне хăйне кирлĕ пек тума та пултараймасть», тесе çырать. Малалла çав хаçатах çапла асăрхаттарать: «Болгарие тулашĕнчен хăратса тăраканни нимĕн те çук. Çавăнпа та Болгари çак вăрçăра курса тăракан пек çеç юлма пултараймасть тенĕ сăмах икĕ шухăша пĕлтерет: кунта— е халиччен тытса илнĕ территорисемшĕн болгарсен юнпа тӳлесси çинчен, е татах та тытса илес çĕрсемшĕн юн тăкасси çинчен каланă».

«Иклам» хаçат та: «Филов сăмахĕнчен Болгарири государственнăй деятельсем хăйсен малашнехи пурнăçĕ хальхи пекех çăмăл пуласса кăшт та ĕненменни курăнать. Филов сăмахĕ Болгари пĕр калаçмасăрах, пĕр хирĕçмесĕрех тĕнĕл держависен политикине пăхăннине кăтартса паракан сăмах пулса тăрать»,—тесе çырать.

Болгари хаçачĕ йышăнни

СТАМБУЛ, ноябрĕн 27-мĕш. (ТАСС). Болгарири нимĕçле элементсем çине, Болгари правительствин совета хирĕçле хальхи политикине пулăшса пыракансем çине, Болгари халăхĕн анлă сийĕсем вăйлăн тарăхаççĕ тата кураймасăр тăраççĕ. Çакна Болгарири «Слово» ятлă хаçатăн та ирĕксĕрех йышăнмалла пулнă. Вăл пĕлтернĕ тăрăх, юлашки вăхăтра Российăна кăмăлламан çынсен адресĕпе хăратакан çырусем нумай килме пуçланă. Çав çырусен авторĕсем пек шухăш-кăмăллă çынсем çĕршыври халăхăн кашни сийĕнчех пур, тесе çырать хаçат, çавăншăн вĕсене хăратса вăрçма хăтланать.

Нимĕç оккупанчĕсем Париж çине штраф хунă

НЬЮ-ИОРК, ноябрĕн 28-мĕш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентстви Виширен пĕлтернĕ тăрăх, нимĕç оккупанчĕсем Париж хули çине пĕр миллион франк штраф хунă, çакăнпа пĕрлех Париж хулин нумай районĕсенче 17 сехет иртнĕ хыççăн урамсене никамăн та тухмалла мар йĕрке тунă. Кун пек йĕрке тунин сăлтавне нимĕçсем юлашки вăхăтра Париж таврашĕнче саботажла ĕçсем нумайланни çине хураççĕ. Ун пек саботажла актсем Германи влаçĕсен аллинче тăракан çуртсенче, складсенче тата предприятисенче час-часах пулни çинчен пĕлтереççĕ. Çакăн пек саботажсемех Францин тинĕс хĕрринчи районĕсенче те ӳссе пыни çинчен калаççĕ, вăл районсенче хальхи вăхăтра вăрçă чухнехи пек йĕрке туса хунă.

Пилĕк норвежеца асаплантарса вĕлерни

СТОКГОЛЬМ, ноябрĕн 28-мĕш. (ТАСС). Çамрăк норвежецсене Англие тухса тарма пулăшас ĕçе организациленĕшĕн 5 норвежеца асаплантарса вĕлерни çинчен Германи информаци бюровĕ пĕлтернĕ пирки Швецири пичет нумай çырать. «Дагенс нюхетер» хаçат çапла çырать:

«Çак 5 çынна асаплантарса вĕлермелле туни çинчен приговора Осло хулинче ноябрĕн 10-мĕшĕнчех йышăннă пулнă. Асаплантарса вĕлернисенчен пĕрине, 37 çулти Харенд Турсвиг адвоката, Олесунд районĕнче вăрттăн ĕçлекен пысăк организацие тупса палăртнă май март уйăхĕнчех арестленĕ пулнă. Асаплантарса вĕлернисенчен тепри—50 çулти Рольф Лее—Норвегири страховой обществăсем хушшинче паллă çын вырăнĕнче шутланнă. Вĕлернисенчен ытти виççĕшĕ — телеграфистсем. Вĕсене арестлес тесе полици çĕршыври мĕнпур телеграфистсем хыççăн нумайччен йĕрленĕ пулнă. Норвегире çывăх вăхăтра татах та тепĕр 10 е 15 çынна асаплантарса вĕлермелле тăвасси çинчен хыпар çӳрет. Асаплантарса вĕлернĕ çак 5 çынна асăнса, хаçат ятарласа умстатья пичетлесе кăларнă. «Норвегири чăн-чăн патриотсем пĕтрĕç, вĕсем хăйсен пурнăçĕсене хăйсен çĕршывĕшĕн, хăйсене чи хаклă ĕçшĕн пачĕç. Ютçĕршыв çыннисем пирĕнпе кӳршĕллĕ çĕршывра çынсене çавăн пек тискеррĕн асаплантарса вĕлерни çинчен калакан кашни хурлăхлă хыпарах Швецири обществăллă шухăш-кăмăла çавтери хытă ыраттарать».

Ларго Кабальерона арестленĕ

ЖЕНЕВА. Ноябрĕн 27-мĕш. (ТАСС). Стефани агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Лиможра полици Испани республикин премьер-министрĕ пулнă Ларго Кабальерона арестленĕ. Германи влаçĕсем ăна Франко генерал нимĕçсене тĕрлĕ пулăшу панăшăн тытса пама пулнă, тесе шутлаççĕ.

Испани пароходне путарнă

НЬЮ-ИОРК, ноябрĕн 28-мĕш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентстви Виширен çапла пĕлтерет: Танжертан илнĕ сведенисем тăрăх, Италин подводнăй лодки Испани Мароккин çывăхĕнче Испанин суту-илӳ пароходне путарнă. Пароход 12.000 тонна водоизмещениллĕ пулнă.

Серби партизанĕсем нимĕç оккупанчĕсене çĕмĕреççĕ

НЬЮ-ИОРК, ноябрĕн 28-мĕш. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» хаçатăн Анкарари корреспонденчĕ, урăх çĕршывсенчен килнĕ çынсенчен илнĕ сведенисем тăрăх, Сербири партизансем пĕр районра нимĕçсен моторизованнăй колоннине пĕтерсе тăкнă, тесе пĕлтерет. Сербин кăнтăр-хĕвелтухăç пайĕнче партизансем нимĕçсен моторизованнăй пехотин тепĕр колоннине пĕтерсе тăкнă.

—O—

Заем укçине тӳлесе татаççĕ

КОМСОМОЛЬСКОЕ. Районри ĕççынисем заем укçи оборонăна тĕреклетнĕ çĕре кайнине пурте лайăх пĕлсе тăраççĕ. Çавăнпа та вĕсем заем укçине хăвăртрах тӳлесе татма васкаççĕ. «Виççĕмĕш пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) Заемĕн» укçине колхозниксемпе единоличниксем 80 процент пухнă. 12 колхозра, заем укçине пухса çитерсе, облигацисене алла панă. Сталин ячĕпе тăракан колхозра заем укçине 9600 тенкĕ, «Янгатурмыш» колхозра 9750 тенкĕ, Шмидт ячĕпе тăракан колхозра — 9065 тенкĕ, «Мăрат» колхозра — 7215 тенкĕ, Красин ячĕпе тăракан колхозра — 4800 тенкĕ, «Трактор» колхозра — 4410 тенкĕ, «Красный клевер» колхозра — 2895 тенкĕ пухнă. Заем укçи пухас енĕпе Игнатьев (Тăманлă Выçли), Светлов (Çĕнĕ Кипеç), Рябчиков (Шăхасан), Алеев (Альпусь Сюрбеево) тата ытти заем уполномоченнăйĕсем те лайăх ĕçлерĕç. Вĕсем заем укçи пухас ĕçе ялти актива явăçтарнă, ăнлантарулă ĕçе лайăх йĕркеленĕ. Çапла ĕçлени заем укçи пухас енĕпе пысăк çитĕнӳсем тума нумай пулăшрĕ.

Заем укçине пухас тĕлĕшпе начар ĕçлекен колхозсем те пур-ха. «Искра» II-мĕш колхозра заем укçине 7 процент, «Сормово» колхозра — 8,6 процент, Калинин ячĕпе тăракан колхозра —11,7 процент çеç пухнă.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

ТРЕБУЮТСЯ
СЛЕСАРИ-ВОДОПРОВОДЧИКИ,
ТОКАРИ, РЕВОЛЬВЕРЩИКИ,
ФРЕЗЕРОВЩИКИ (4-го РАЗРЯДА
И ВЫШЕ), ИСТОПНИКИ.
Обращаться:
Ленинградская ул. д. № 38.
5—2.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редактор заместителĕн — 3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, ялхуçалăхĕпе промышленность пайĕсен — 6—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн — 2—30, дежурнăйăн — 6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн — 0—85, издательство конторин—0—23.

НТ 6586 Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР. Заказ № 557. Ф. 6. 58_84 п. л.